

TRADUCCIÓ DEL TESTAMENT DE WINSTON CHURCHILL ADAPTADA AL LLENGUATGE JURÍDIC CATALÀ

Autor: Gerard Ribas Roca

Tutora: M. Pilar Godayol Nogué

Semestre: febrer - juny 2020

Assignatura: TFG – Traducció jurídicoeconòmica (aula 1)

Grau: Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades

Universitat Oberta de Catalunya

27 de maig de 2020

Resum

Aquest treball de final de grau consta de la traducció del testament de Winston Churchill de l'anglès al català i de la defensa de la traducció d'aquest text jurídic, en la qual justifiquem les decisions preses durant el procés de traducció del testament. Posem el focus en com els criteris lingüístics i els procediments de traducció emprats ens han permès resoldre els problemes de traducció derivats de les diferències interlingüístiques existents entre l'anglès i el català. El treball també inclou un marc teòric previ on es descriuen les característiques principals del llenguatge jurídic anglès i català, així com un anàlisi comparatiu del dret de successions al Regne Unit i a Catalunya.

Paraules clau

Testament, últimes voluntats, traducció de testament, traducció jurídica, llenguatge jurídic anglès, llenguatge jurídic català, dret de successions, Winston Churchill

Abstract

This project contains the translation of Winston Churchill's Last Will and Testament from English to Catalan and its subsequent defence, in which the decisions taken during the translation process of the testament are justified. We focus on how the translation techniques and approaches used in the translation have helped us solve the translation problems derived from the interlinguistic differences between English and Catalan languages. The project includes also a previous conceptual framework where we expose the main features of the Catalan and English legal languages and the differences between British and Catalan testamentary law.

Key words

Testament, Last Will, testament translation, legal translation, English legal language, Catalan legal language, testamentary law, Winston Churchill

Taula de continguts

1. Introducció.....	6
1.1 Justificació i motivació -----	6
1.2 Metodologia-----	7
1.3 Objectius -----	8
1.4 Estructura -----	9
2. Marc teòric	10
2.1 El dret de successions i els testaments -----	10
2.2 Les successions al Regne Unit i a Catalunya -----	10
2.3 El llenguatge jurídic anglès i català -----	12
2.4 Breu biografia de Winston Churchill-----	13
3. Text d'arribada.....	14
4. Defensa de la traducció	20
4.1 Procediments de traducció -----	20
4.1.1 El manlleu.....	21
4.1.2 El calc.....	21
4.1.3 La traducció paraula per paraula	21
4.1.4 La transposició.....	22
4.1.5 La modulació	23
4.1.6 L'equivalència.....	24
4.1.7 L'adaptació	28
4.1.8 L'amplificació.....	28
4.1.9 La condensació	29
4.1.10 L'omissió.....	30

4.1.11 La compensació	31
4.2 Criteris gramaticals i sintàctics-----	31
4.2.1 L'ordre dels elements a la frase	32
4.2.2 L'omissió del subjecte	33
4.2.3 L'alternança activa-passiva	33
4.2.4 Les construccions perifràstiques i pronominals	34
4.2.5 L'aspecte verbal perfectiu i imperfectiu	35
4.2.6 El futur d'obligació	36
4.2.7 El mode: les formes de subjuntiu	37
4.2.8 Els noms compostos	38
4.2.9 Les nominalitzacions	38
4.2.10 El gerundi i els seus usos	38
4.2.11 El gènere gramatical.....	39
4.2.12 L'adjectiu	39
4.2.13 Els articles i altres determinants	40
4.2.14 Adverbis i preposicions: les preposicions sufixades.....	41
4.2.15 Les conjuncions	44
4.3 Criteris lèxics i estilístics.....	44
4.3.1 La connotació i la denotació.....	45
4.3.2 Els falsos amics	45
4.3.3 L'ambigüïtat, el masculí genèric i les formes dobles.....	47
4.3.4 Els topònims, els antropònims i altres noms propis	49
4.3.6 Convencions	50
4.3.7 La correcció i l'alternança lèxica	54
5. Conclusions.....	56
6. Bibliografia.....	58

7. Annex.....	62
7.1 Text de sortida en format Word-----	62
7.2 Testament de Winston Churchill original en format imatge -----	68

1. Introducció

1.1 Justificació i motivació

El principal motiu pel qual hem escollit emmarcar el nostre treball de final de grau en l'àmbit juridicoeconòmic és perquè aquest és un dels requisits indispensables que s'indiquen al pla d'estudis per aquells estudiants que, com és el meu cas, volem obtenir l'habilitació com a traductor jurat (anglès-català) en acabar el grau de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades.

Hem decidit traduir un text jurídic sencer, ja que creiem que és una bona manera de posar-nos a prova; és a dir, de veure si som capaços d'aplicar correctament els coneixements que hem adquirit al llarg del grau i produir un text especialitzat de caràcter jurídic amb la qualitat necessària per a ser acceptada i vàlida en el món real. És cert que ja hem assumit altres encàrrecs de traducció ficticis en diverses assignatures, però mai ens hem hagut d'enfrontar a la traducció d'un text jurídic complet d'aquesta complexitat i extensió.

En altres paraules, haver traduït de forma adequada un text d'aquestes característiques —passant per totes les etapes del procés de traducció de forma autònoma i havent de justificar les decisions preses durant aquest procés— és una tasca que ens agradarà haver realitzat abans d'acabar el grau, ja que la veiem com una oportunitat (que com a traductors no sempre tindrem) de rebre comentaris i ser avaluats per part d'experts en la matèria. Estem convençuts que la realització d'aquest treball millorarà les nostres habilitats traductores i reforçarà la nostra confiança per exercir com a traductors al món laboral en el futur.

Pel que fa al tipus de text escollit per a traduir, hem de dir que abans de realitzar el treball el dret de successions no és que ens interessés especialment, però la tutora del treball (a qui aprofito per agrair la seva ajuda i dedicació) va suggerir-nos traduir un testament i, després de pensar-nos-ho uns dies, vam decidir fer cas a la seva recomanació per diversos motius: en primer lloc, perquè aquesta branca del dret s'organitza de forma força diferent a Catalunya i al Regne Unit i la manera de redactar els testaments també difereix bastant, així que vam pensar que, des d'un punt de vista lingüístic, la traducció podria tenir interès. En segon lloc, buscant per la xarxa vam veure que era relativament fàcil trobar-hi testaments en anglès, a diferència d'altres tipus de documents jurídics. En tercer lloc, perquè en una de les assignatures de traducció jurídica que ja hem cursat una de les proves d'avaluació continua la vam dedicar al dret de successions, així que abans de realitzar el treball ja disposàvem de certes nocions traductològiques aplicables a aquest àmbit jurídic i de l'experiència d'haver traduït algun fragment de testament. A més a més, vam trobar altres treballs de final de grau dedicats a la traducció d'un testament i vam pensar que això ens podria ser molt útil, tant per determinar millor com encarar el nostre treball a nivell d'estructura com per extreure'n idees o recursos interessants que poguéssim utilitzar per resoldre alguns dels problemes de traducció que ens plantegés el nostre text.

Finalment, volem dir que hem decidit traduir concretament el testament de Winston Churchill principalment per tres raons. En primer lloc, perquè ens interessa la història i especialment els esdeveniments que van succeir durant la Segona Guerra Mundial, així que tenim curiositat per conèixer el contingut del testament de Churchill. En segon lloc, pensem que pot ser més enriquidor traduir el testament d'un personatge ric i rellevant com Churchill que el d'una persona pobre i/o anònima, perquè segurament hi haurà més contingut interessant en el primer cas: podem trobar més reptes de traducció susceptibles de ser analitzats pel simple fet que aquestes persones solen tenir més possessions i, per tant, sospitem que també més disposicions

al seus testaments. En tercer lloc, per l'extensió del text: el testament de Churchill té un nombre de paraules que està dins els límits d'extensió del text a traduir recomanats (entre tres i quatre mil paraules).

1.2 Metodologia

En aquest apartat explicarem breument com hem realitzat el treball, és a dir, descriurem els procediments i operacions que hem anat realitzant en les diverses fases del procés de traducció del testament, com ens hem documentat i també quins recursos i estratègies hem utilitzat per a l'elaboració del text d'arribada i la seva posterior defensa.

Recapitulant, ja hem dit que sabíem que dedicaríem el nostre treball de final de grau a l'àmbit juridicoeconòmic, que vam decidir seguir les recomanacions de la professora de l'assignatura del TFG i que el treball giraria al voltant de la traducció d'un testament sencer, concretament el de Winston Churchill (també ja hem explicat el per què de la tria a l'apartat anterior).

Vam poder trobar el text objecte d'estudi del treball gràcies a un article publicat al portal Mashable,¹ en què es fa esment que el govern britànic publicà un arxiu amb milers de testaments anglesos. Això ens va permetre localitzar el lloc web on es poden descarregar aquests testaments,² entre ells el testament original de Winston Churchill.

Un cop vam haver localitzat el testament, vam començar a documentar-nos per a poder-lo traduir. Vam combinar aquesta fase de documentació amb la lectura atenta del text, intentant entendre'l en la seva totalitat i buscant el significat, en l'àmbit del dret successori i específicament al nostre text, dels termes i expressions angleses que desconeixíem. Això ens va permetre tenir una visió global del text i, per tant, poder decidir quines estratègies utilitzaríem per traduir-lo. També vam anar inserint comentaris al propi document per marcar els possibles problemes de traducció que ja podíem anar anticipant i els termes que, per una o altra raó, trobàvem interessants.

Abans de començar a traduir el text, vam fer dos passos previs més. El primer, obligat, va ser teclejar el text de sortida a un processador de textos, ja que només disposàvem del testament original en format imatge (no editable), el qual hem inclòs a l'annex (apartat 7.2). Un cop teclejat tot el text amb el programa Microsoft Word, el vam copiar a la columna esquerra d'una taula de dues columnes per tenir el text original alineat amb la (futura) traducció, que vam anar construint a la columna de la dreta.

Al llarg de la fase de traducció pròpiament dita també vam anar inserint al propi document molts comentaris amb marques de fragments que calia revisar, sobre els quals calia documentar-nos millor, o que ens podien servir per exemplificar alguns aspectes que volíem comentar a l'apartat de defensa de la traducció. Lògicament, aquesta fase va durar un període de temps llarg, ja que per valorar la traducció de forma objectiva cal deixar reposar el text. Així doncs, una altra de les funcions d'aquests comentaris va ser actuar com a recordatori, és a dir, per recordar més tard les idees que ens anaven venint a la ment mentre traduïem i que no era el moment de desenvolupar. Un cop vam acabar la traducció provisional del text, va arribar el moment de

¹ Mashable <http://www.mashable.com> [Última consulta: 5 de febrer de 2020]

² UK Government Services and Information <https://www.gov.uk/search-will-probate> [Última consulta: 5 de febrer de 2020]

classificar totes aquestes idees que havíem anat anotant per plasmar-les de mica en mica a l'apartat de defensa de la traducció. Quan ja les havia desenvolupat a l'apartat corresponent de la defensa, modificava el comentari o el marcava com a resolt.

Val la pena dir que, a l'hora de traduir, hem utilitzat tota la gamma de recursos que s'utilitzen habitualment per a realitzar competentment qualsevol traducció especialitzada: diccionaris de tota mena (monolingües i bilingües; genèrics i especialitzats), enciclopèdies, glossaris, textos paral·lels, treballs de recerca— els quals no esmentem aquí perquè ja apareixen detallats en altres parts del treball. Tanmateix, sí que volem esmentar aquí tres recursos que han esdevingut fonts d'informació especialment útils i recurrents. Aquests són el *Manual de traducció anglès-català* de Jordi Espunya, Anna Espunya i Dídac Pujol (2003), el *Curs de llenguatge jurídic* (2008), publicat pel Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i *El anglés jurídic* d'Enrique Alcaraz (2012).

Un cop finalitzada la defensa de la traducció, vam acabar de redactar el marc teòric (que encara només teníem esquematitzat) i les conclusions del treball. L'últim pas (però no menys important) va ser, és clar, revisar de forma atenta, acurada i exhaustiva tot el treball, fase en la qual hem detectat errors o contradiccions puntuals en el text que ens havien passat per alt i, en definitiva, hem acabat de polir detalls del treball.

1.3 Objectius

Aquest treball té com a objectiu principal assumir la traducció d'un text jurídic de forma autònoma obtenint com a resultat una traducció de qualitat, que sigui acceptable en un entorn professional. Això implica, paral·lelament, el plantejament de tots aquests altres objectius:

- Accedir al document jurídic que volem traduir, el testament de Winston Churchill.
- Refrescar alguns dels conceptes i la terminologia relacionada amb el llenguatge jurídic que hem estudiat en semestres anteriors, sobretot sobre el dret de successions.
- Ampliar el nostre coneixement sobre l'àmbit del dret de successions al Regne Unit i a Catalunya i fer-ne un anàlisi comparatiu per conèixer les diferències que cal tenir en compte per a la traducció.
- Accedir a tots els recursos que ens permetin documentar-nos sobre la fraseologia i terminologia pròpies de l'àmbit del dret de successions anglès i català.
- Trobar textos paral·lels en català que comparteixin terminologia amb el testament a traduir i/o que ens puguin servir de suport per resoldre els problemes de traducció identificats.
- Saber utilitzar les eines, els recursos bibliogràfics i els textos paral·lels disponibles per determinar els criteris morfosintàctics, lexicosemàntics i estilístics adequats per a la traducció.
- Comprendre el text original en la seva totalitat, cercant el significat dels termes i expressions que no coneguem en recursos especialitzats.
- Identificar i classificar els diversos problemes de traducció que apareguin durant el procés de traducció del document.
- Justificar amb arguments sòlids i referències contrastades les decisions de detall preses durant el procés de traducció.
- Exposar les tècniques i procediments de traducció descrites a la bibliografia traductològica consultada i posar exemples de l'ús d'aquestes tècniques i procediments durant la traducció del testament.

- Elaborar un text de sortida que transmeti fidelment el contingut del text original, però amb un llenguatge adaptat als usos i l'estil propis del llenguatge jurídic català actual.

Per assolir tots aquests objectius, per un costat, caldrà que utilitzi els coneixements i habilitats adquirits al llarg del grau, especialment els que hem treballat a les assignatures de Traducció Jurídica i Econòmica I,II i III. Per l'altre, tenint en compte el volum de feina que comporta la realització d'aquest treball, ens caldrà establir un calendari raonable per a fer les tasques que calgui i complir-lo, de manera que pugui ser entregat dins el termini establert. Així doncs, tot i que és més personal, un altre objectiu és mantenir en tot moment una actitud positiva i responsable per dur el treball a bon port.

1.4 Estructura

A nivell d'estructura, aquest treball es divideix en els següents set blocs o apartats principals, alguns dels quals contenen diversos subapartats:

- 1- Introducció: inclou la justificació i la motivació del treball, la metodologia, els objectius i una breu exposició de la seva estructura general.
- 2- Contextualització del text de sortida: es divideix en quatre subapartats. El primer tracta sobre el dret de successions i els testaments. Al segon expliquem les diferències que hi ha entre el dret de successions al Regne Unit i a Catalunya. Al tercer, s'exposen les característiques del llenguatge jurídic anglès i català. Per acabar de contextualitzar el text de partida, al darrer apartat s'inclou una breu biografia del testador (Churchill).
- 3- Traducció: aquest bloc conté el text d'arribada; la traducció entesa com a producte.
- 4- Defensa de la traducció: conté tres apartats; al primer es descriuen els procediments de traducció i s'acompanya aquesta descripció amb exemples d'ús d'aquests procediments la nostra traducció; en els altres dos s'exposen els criteris lingüístics (gramaticals, sintàctics, lèxics i estilístics) que pretenen justificar la manera com s'han resolt els problemes de traducció que ens han sorgit, separats en diverses categories.
- 5- Conclusions: en aquest breu apartat sintetitzem les conclusions del treball (què ens semblat l'experiència de realitzar-lo, quins coneixements i destreses ens ha aportat, què hem constatat, etc.) tot valorant si s'han acomplert els objectius que ens hem plantejat.
- 6- Bibliografia: llistat de totes les fonts bibliogràfiques que hem consultat.
- 7- Annex: en aquest apartat annex hem inclòs el text de sortida en dos formats diferents: el testament original en format imatge i el mateix text passat a Word però imitant els trets estilístics de l'original, a fi de poder-los comentar a la defensa de la traducció.

2. Marc teòric

2.1 El dret de successions i els testaments

Per una banda, el dret de successions és “el conjunt de normes que regulen els efectes jurídics que es produeixen en l'esfera patrimonial a la mort d'una persona i s'ocupa de la destinació dels béns un cop desaparegut el seu titular per aquesta causa”(Termcat).³ En el nostre ordenament jurídic el dret de successions forma part del dret civil, que és la branca del dret que s'ocupa de regular les relacions personals i patrimonials entre les persones físiques i jurídiques.

El testament, per altra banda, és “el document, públic o privat, redactat amb les formalitats legals, en què el causant institueix un o més hereus i en què, normalment, estableix altres disposicions per a després de la seva mort” (també segons el Termcat).³ La persona que fa testament (el testador) manifesta en aquest document la seva voluntat amb relació a com s'han d'administrar els béns i propietats que posseeix a partir del moment de la seva mort (la seva herència), és a dir, qui s'ocuparà d'administrar-los, qui se'n beneficiarà i en quina mesura.

Tot i que involucren altres persones, els testaments a Espanya són personalíssims, només els pot atorgar el testador. A més a més de personal, el testament és un acte jurídic revocable: el testador pot redactar un nou testament que anul·li l'anterior quan vulgui i tantes vegades com vulgui; unilateral: només cal la voluntat del testador de fer testament; solemne: només és vàlid quan compleix amb certes formalitats exigides per la llei; i “mortis causa”: en el sentit que és un document que es fa efectiu en el moment que mor el testador.

2.2 Les successions al Regne Unit i a Catalunya

En aquest apartat exposem les diferències existents entre el dret de successions del Regne Unit i de Catalunya. Per a redactar aquest apartat hem obtingut la informació de sis fonts d'informació: de Borja (2005), de Doblas (1996), de Godayol (2006), d'Alcaraz (2007), del portal del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i del *Llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions* (2008).

Primer de tot, volem deixar clar que ni al Regne Unit ni a Catalunya és obligatori fer testament. Quan una persona mor sense haver fet testament, la via que se segueix s'anomena successió intestada; si s'ha fet testament, successió testada. Tant al Regne Unit com a Catalunya els òrgans legislatius tenen potestat i instruments per regular tots dos tipus de successions.

En el cas de Catalunya, coexisteixen el dret civil comú espanyol amb el dret foral català. L'aplicació d'aquest últim fa que les successions es regulin de forma força diferent a Catalunya, en comparació amb altres territoris de l'estat espanyol. Concretament, la llei reguladora del dret de successions a casa nostra és la *Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions*.

³ Termcat. Centre de terminologia de la llengua catalana [en línia]. <www.termcat.cat> [Última consulta: 15 de maig de 2020]

A Catalunya, en cas de successió intestada, els hereus són els fills i, en cas que no n'hi hagi, els nets. Si el difunt no té descendència (ni fills ni nets), el cònjuge vidu o la parella estable del difunt adquireix l'usdefruit universal de l'herència. En canvi, en dret civil comú només hereta el cònjuge vidu o la parella estable del difunt quan aquest últim no té ni descendents ni ascendents (els pares i altres ascendents tenen prioritat per heretar abans que el cònjuge vidu o parella estable).

El dret civil català també contempla algunes restriccions a l'hora de fer testament. Per exemple, s'ha de tenir en compte l'existència de la legítima, que és la "porció de l'herència de la qual el causant no pot disposar lliurement perquè la llei l'assigna als seus familiars de línia directa";⁴ o la vigència de la quarta vidual, que és "la quarta part de l'herència líquida del cònjuge premort que el cònjuge supervivent té dret a exigir als seus hereus per tal de garantir mitjans econòmics suficients per a la seva còngrua sustentació, atesos el nivell de vida que havien mantingut els cònjuges i l'actiu hereditari".⁴

La cultura jurídica britànica, per la seva banda, es basa en el *common law*, la font principal del qual són el costum, les tradicions i les resolucions judicials adoptades pels jutges en dictar sentència. Per tant, la característica principal d'aquest tipus de dret (també conegut com a *dret anglosaxó*) és que es basa més en la jurisprudència que en les lleis. Tanmateix, en el cas de les successions, actualment també s'apliquen lleis aprovades pels òrgans legislatius (Alcaraz, 2007).

La llei principal que regula les successions al Regne Unit és l'*Administration of Estates Act* (Llei d'administració d'herències), de 1925. En el cas de les successions testades, en aquest país no s'imposen restriccions a les voluntats del testador, que pot disposar lliurement el seu patrimoni (amb alguna excepció en el cas d'Escòcia). No obstant això, independentment de si existeix un testament vàlid o no, des de l'entrada en vigor de la *Provision for Family and Dependants Act 1975* (Llei de successions de protecció de la família i tuïció, de 1975), que té per objectiu impedir que el testador deixi desatenses les persones que tenia al seu càrrec, aquestes persones poden reclamar la part del patrimoni de l'herència que determini el tribunal competent.

Al Regne Unit el tipus de testament més habitual és el testament hològraf, en el qual el testador redacta el testament en primera persona, el signa i hi fa constar la data en què l'ha escrit. En canvi, a Catalunya és més comú el testament notarial, en el qual qui redacta i atorga validesa al document és un notari, després d'escoltar o rebre per escrit les voluntats del testador. Per això, se solen escriure en tercera persona.

Les diferències que hem comentat també tenen implicacions en la figura del marmessor (la persona que nomena el testador per administrar el seu patrimoni) a un i altre lloc. Al Regne Unit el marmessor és la persona encarregada d'administrar l'herència d'acord amb el dret. Això inclou haver de presentar el testament davant del tribunal competent per tal que li doni validesa i, per aquest motiu, un dels requeriments que ha de complir un testament britànic és que hi hagi nomenat un marmessor. En canvi, la figura del marmessor no és essencial en el cas de les successions testades fetes a Catalunya, perquè les funcions que hem comentat normalment les assumeix un notari.

⁴ Definicions extretes del *Diccionari jurídic* (2013) [en línia]. Institut d'Estudis Catalans. <https://cit.iec.cat/obresx.asp?obra=DJC> [Última consulta: 2 de maig de 2020]

Com ja s'ha dit a l'apartat 2.1, a Catalunya els testaments són personalíssims (el testador només pot ser una sola persona). Per contra, al Regne Unit la llei sí que contempla l'opció de fer testaments mancomunats (de més d'un testador).

Una altra diferència entre la successió testada al Regne Unit i a Catalunya la trobem en les persones que han de signar el testament: al país anglosaxó és necessari que, a més a més del testador, el signin dos testimonis. A Catalunya n'hi ha prou que el signin el testador i el notari.

La última diferència que volem comentar té a veure amb la capacitat per testar exigida per la llei. El codi civil català (articles 662-666) dictamina que poden fer testament les persones de 14 anys o més que no estiguin incapacitades segons la llei. En canvi, al Regne Unit, a banda de la capacitat legal necessària, cal tenir 18 anys o més (ser major d'edat).

2.3 El llenguatge jurídic anglès i català

El llenguatge jurídic és un tipus de llenguatge d'especialitat. Concretament, el que té relació amb l'àmbit del dret. En general, com que els textos jurídics són textos que solen ser redactats per juristes experts, aquests documents sovint són difícils d'entendre per als no especialistes, a causa del gran volum de terminologia i fraseologia especialitzada que contenen i perquè el grau de formalitat del llenguatge jurídic és alt. Tanmateix, el llenguatge jurídic ha de complir la funció de transmetre el missatge de manera el màxim de precisa, objectiva i unívoca possible.

Segons Alcaraz Varó (2007), el vocabulari utilitzat en l'anglès jurídic sol incloure moltes paraules d'origen llatí, francès o normand. Aquest autor afirma que en els textos jurídics no només s'utilitza terminologia especialitzada, sinó que també és molt habitual que paraules d'ús comú adoptin un significat específic en l'àmbit jurídic. A més a més, subratlla que aquest tipus de textos solen ser de registre elevat, amb redundància expressiva i un to solemne i arcaïtzant.

Tanmateix, Alcaraz reconeix que l'anglès jurídic també és una varietat dinàmica, ja que "respon a les necessitats de la vida, les quals obliguen a anar creant noves figures jurídiques, precisades amb noms molt concrets, mentre que altres es queden obsoletes" (Alcaraz, 2007: 74). En aquest sentit, també cal destacar que el mateix autor apunta que existeix un "llenguatge jurídic paral·lel", el que fan servir els mitjans de comunicació per "fer accessible al públic en general la informació tècnica o especialitzada". Aquest tipus de llenguatge, que advoca per un llenguatge jurídic més planer (també conegut com a *plain English*) sembla que va guanyant adeptes i cada cop es promou més des de les institucions i organismes anglosaxons.

Pel que fa al llenguatge jurídic català actual, aquest "està fortament influït per consideracions polítiques i de política lingüística" (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 125). Segons aquests autors, un dels àmbits en què el català té menys presència és el del dret i la justícia i, per aquest motiu, les institucions catalanes han promogut l'elaboració i difusió de diversos recursos lingüístics per fomentar la normalització i ús del català en aquest àmbit. Les línies bàsiques d'aquesta proposta de normalització del llenguatge jurídic català són "l'acostament de la justícia al ciutadà a través d'una redacció clara, concisa, precisa i entenedora, sense deixar de banda la formalitat i la objectivitat" (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 126). Això es concreta en la fixació d'unes pautes lingüístiques de redacció i de convencions: entre altres recomanacions, segons comenten els mateixos tres autors, la sintaxi es posa al servei de la transmissió d'informació, es proposen formes de tractament que equilibren la proximitat entre emissor i receptor, s'eliminen els tractaments protocol·laris i es promou l'ús no sexista del llenguatge.

2.4 Breu biografia de Winston Churchill

Per acabar de contextualitzar el text de sortida, ens ha semblat pertinent incloure en aquest marc teòric una breu biografia de Winston Churchill.

Winston Churchill (Woodstock, 30 de novembre de 1874 - Londres, 24 de gener de 1965) va ser un polític, militar i escriptor britànic. Prové d'una família aristocràtica, el seu pare (anglès) també va ser polític i la seva mare (nord-americana) era una figura distingida d'aquest país. Churchill es va formar com a militar i va adquirir fama i notorietat com a corresponsal de guerra, la qual cosa li va permetre dedicar-se posteriorment a la política. També era molt aficionat a la pintura, afició que va cultivar sobretot durant la dècada de 1930, en què es va apartar voluntàriament de la política, fins que l'any 1939 va assumir el càrrec d'almirall.

Considerat un home d'estat, va estar a la primera línia de l'escena política durant gairebé seixanta anys (la gran majoria al Partit Conservador i Unionista), però el motiu pel qual és conegut mundialment és per haver estat el primer ministre del Regne Unit durant la Segona Guerra Mundial. Molts historiadors consideren Churchill, que sempre es va negar a rendir-se, un dels principals artífex de la resistència britànica i un dels grans oradors de la història contemporània.

Churchill va rebre molts honors en reconeixement de la seva tasca: entre molts altres premis i distincions, el 1953 li van concedir el Premi Nobel de Literatura, el 1955 la reina Isabel II el va nomenar Cavaller de la Molt Noble Orde de la Lligacama i el 1963 va esdevenir el primer ciutadà honorífic dels Estats Units.

3. Text d'arribada

Aquest és el testament de:

El Molt Honorable Sir Winston Leonard Spencer Churchill, amb domicili a Chartwell Manor de la població de Westerham, al comtat de Kent, Cavaller de la Molt Noble Orde de la Lligacama, posseïdor de l'Orde del Mèrit, membre del Consell Privat del Regne Unit, de l'Orde dels Companys d'Honor i membre del Parlament Britànic.⁵

- 1- Revoco tots els altres testaments i disposicions testamentàries que hagi fet anteriorment.
- 2- Nomeno la meva esposa, Clementine Ogilvy Spencer Churchill; la meva filla, Mary Soames; i John Rupert Colville, amb domicili a The Old Rectory de Stratfield Saye, a Reading, al comtat de Berks, Company de l'Orde del Bany (CB) i Comandant del Reial Orde Victorià (CVO) —a partir d'ara anomenats “els meus fideïcomissaris”— els marmessors i fideïcomissaris del meu testament.
- 3- Desitjo ser enterrat al cementiri del pati de l'església de Bladon, prop de Woodstock, al comtat d'Oxford.
- 4- Llego la suma de cinc centes lliures esterlines a cadascun dels esmentats Mary Soames i John Rupert Colville si esdevenen, respectivament, marmessors efectius del meu testament.
- 5- Llego a la meva esposa totes les gravacions que he fet dels meus discursos o de fragments dels meus escrits i tots els articles acabats o inacabats o altra obra literària que deixi en el moment de la meva mort, juntament amb tots els beneficis que es derivin dels drets d'autor de les esmentades gravacions, articles i obra literària i totes les comissions i regalies que tot això em proporcioni.
- 6- Es fa constar que, en virtut d'una Acta de constitució que data del 31 de Juliol de 1946 (a partir d'ara, “l'Acta de 1946”), he lliurat als fideïcomissaris d'aquesta Acta diversos documents privats i estatals que s'hi mencionen, que s'han repartit entre tots els interessats que hi figuren.
 - a) Llego tots els papers i documents privats i estatals que em quedin (a partir d'ara referits col·lectivament com a “els esmentats papers”), juntament amb tots els beneficis dels drets d'autor que se'n derivin (sempre que els drets d'autor em pertanyin), a la meva esposa. En cas que ella mori abans que jo, aleshores llego els esmentats papers i els seus respectius drets d'autor als fideïcomissaris de l'Acta de 1946, que els guardaran com a afegit de la propietat fiduciària que s'estableix en aquesta Acta.
 - b) Expresso el desig (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal) que la meva esposa llegui els esmentats papers (si no se n'ha desapropiat ja en vida) als fideïcomissaris de l'Acta de 1946, que els guardaran com un afegit a la propietat fiduciària esmentada. Tanmateix, demano a la meva esposa que aquest últim desig que acabo d'expressar no li impedeixi o dificulti, mentre visqui, fer servir qualsevol dels esmentats papers ni desprendre-se'n, de la manera que cregui convenient.

⁵ La disposició i els espais entre línies del text d'arribada imiten el format del testament original. Aquest és un dels pocs trets característics de l'original que hem preferit conservar en lloc d'adaptar-lo a les preferències formals dels textos jurídics en català actuals. Tanmateix, nosaltres hem justificat el text i, en canvi, l'original, com que va ser escrit amb màquina d'escriure, està alineat a l'esquerra.

- 7- a) Llego als meus fideïcomissaris totes les medalles, guardons, llibres amb manuscrits inscrits que m'han concedit i altres records o premis personals (a partir d'ara, "els records"), d'acord amb els fideïcomisos següents:
- i) Com a fideïcomís per a la meva esposa, durant el temps que li quedi de vida.
 - ii) Com a fideïcomís per al meu fill Randolph, durant el temps que li quedi de vida.
 - iii) Com a fideïcomís per al meu net Winston, durant el temps que li quedi de vida.
 - iv) Com a fideïcomís per al primer i, successivament conforme a l'edat, pels altres fills homes del meu net Winston, mentre visquin.
 - v) Com a fideïcomís per als altres fills homes del meu fill Randolph, successivament conforme a l'edat, fins que el darrer visqui.
 - vi) Com a fideïcomís pels meus hereus totalment legítims.
- b) Abans de lliurar cap de les meves relíquies a qualsevol persona que tingui dret a posseir-les, cal que aquesta persona signi un rebut conforme les rep.
- c) Quan la persona que tingui dret durant un temps a utilitzar els records hagi signat el rebut, d'acord amb el que s'estipula més endavant, els meus fideïcomissaris no seran responsables en cap cas de cap pèrdua, dany o depreciació, ni de qualsevol omissió d'assegurar o de qualsevol altra mena d'omissió ni de cap transacció o disposició no autoritzada.
- d) Expresso el desig (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal) que la meva esposa o el meu fill, o qualsevol altra persona o persones que, com ells, estiguin legitimades a posseir els records durant un temps, d'acord amb els fideïcomisos descrits anteriorment, permetin l'elaboració de facsímils o rèpliques de qualsevol dels records, per tal que aquests facsímils o rèpliques puguin ser inclosos al museu de la Chartwell House que es menciona més endavant, sempre que ells considerin que són adequats per a aquest propòsit.⁶
- 8- Subordinat al que s'ha dit anteriorment, dispenso que la meva esposa o, si ella no em sobreviu, els meus fideïcomissaris, seleccionin entre les meves pertinences tants articles petits com creguin convenient per distribuir-los entre tots els meus amics personals que desitgin tenir algun record meu.
- 9- a) Subordinat al que s'ha dit anteriorment, llego a la meva esposa tots els meus béns mobles personals, segons la definició del terme recollida a l'article 55(1) de la *Llei d'administració d'herències de 1925*. En cas que la meva esposa no em sobrevisqui, aleshores llego els mateixos béns als nostres fills que visquin en el moment de la meva mort, a parts iguals si són més d'un.
- b) Expresso el desig (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal) que, quan em mori, la meva esposa o qualsevol altra persona o persones que adquireixin drets sobre els meus béns mobles personals en el moment de la meva mort, lliuri la caixa de cigars d'or que em va regalar el primer comte de Birkenhead a la persona que ocupi el títol de comte de Birkenhead en aquell moment.
- c) Atès que he regalat periòdicament a la meva esposa molts quadres que he pintat jo mateix i que molts d'aquests quadres estan inclosos entre els béns mobles personals que li he llegat, tal i com he expressat anteriorment, ara insto la meva esposa a no sentir-se reticent o dubtosa de vendre cap d'aquests quadres, ja sigui incloent o no els seus respectius drets d'autor, total o parcialment, en qualsevol moment o moments en què ho desitgi o cregui oportú.

⁶ La Chartwell Manor House va ser la casa familiar de Winston Churchill, reconvertida en museu i oberta al públic a partir de l'any 1966. <<https://www.nationaltrust.org.uk/chartwell>> [Última consulta: 23 de maig de 2020]

10- Atès que ja s'han establert disposicions en les quals el meu patrimoni de Chartwell (que inclou la Chartwell Manor House) s'ha transferit a la National Trust;⁷ que tinc l'esperança i la intenció de, en el temps que em queda per viure, seleccionar i fer una llista de mobles, quadres, llibres, documents solemnes i altres objectes amb interès natural o històric que ara em pertanyen i que consideri adequats per romandre a la Chartwell Manor House per motius museístics; que també tinc la intenció de seleccionar-ne i llistar-ne alguns altres d'entre les meves pertinències segons cregui oportú, amb la finalitat que les puguin gaudir el meu fill, les meves filles i els seus respectius descendents com a record després de la mort d'ambdós (la meva esposa i jo mateix). Insto, per mitjà d'aquest document, la meva esposa o la persona o persones a qui s'hagin atorgat els drets amb relació a les meves pertinències a partir de la meva mort (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal sobre la meva esposa o cap de les esmentades persones), que ella o elles aplicaran qualsevol memoràndum que hagi escrit o signat i que deixi amb els meus papers en el moment de la meva mort en el qual em refereixi a qualsevol d'aquestes pertinències i que cediran a la National Trust, o a qualsevol altre organisme públic que gestioni el meu patrimoni de Chartwell en aquell moment, qualsevol article que hagi seleccionat per tal que sigui conservat a Chartwell; i també, que la meva esposa, si em sobreviu, s'ocuparà d'organitzar que en el moment de la seva mort se cedeixi al meu fill i filles qualsevol article que hagi seleccionat perquè el conservin ells com a record, tal i com s'ha esmentat anteriorment. Insto el meu fill i filles (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal sobre ells) que gestionin aquests articles que, tal i com s'ha esmentat, se'ls entregarà, de manera que s'assegurin que els podran llegir als seus descendents com a records. Si alguna de les meves filles mor sense deixar descendència, tots els records que posseeixi en el moment de la seva mort seran traspassats al meu fill Randolph o als seus descendents, per tal que els guardin per ell o ells com a records. En cas que em mori abans d'haver pogut acabar de fer l'esmentada selecció de les meves pertinències, aleshores insto la meva esposa, o a qualsevol altra persona que hagi estat habilitada per a tals efectes (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal sobre la meva esposa o cap de les esmentades persones), de fer o completar l'esmentada selecció segons la seva absoluta discreció en el moment de la meva mort, intentant que la selecció sigui feta en tots els aspectes com si l'hagués fet i completat jo en vida.

11- a) Llego els següents llegats pecuniaris:

A Anthony Montague Brown, cinc mil lliures esterlines.

A Anthony Forbes Moir, dues mil lliures esterlines.

A Doreen Pugh, sis-centes cinquanta lliures esterlines.

A Catherine Snelling, quatre-centes lliures esterlines.

A Elizabeth Gilliatt, quatre-centes lliures esterlines.

A Roy Howells, dues-centes cinquanta lliures esterlines.

A Nina Sturdee, dues-centes lliures esterlines.

A Lettice Shillingford, dues-centes lliures esterlines.

b) Llego a la meva esposa o, si ella no em sobreviu, als meus fideïcomissaris, la suma de quatre mil lliures esterlines, amb la petició (però sense crear cap fideïcomís ni imposar-los cap obligació legal) que la meva esposa o els meus fideïcomissaris (depenent de quin

⁷ La National Trust és una organització benèfica fundada l'any 1895 que es dedica a la protecció d'espais amb valor històric i natural. Va adquirir la Chartwell Manor House l'any 1947 (19 anys abans de la mort de Churchill), amb la condició que ell i la seva esposa Clementine hi poguessin continuar vivint tant temps com desitgessin < <https://www.nationaltrust.org.uk/about-us> > [Última consulta: 23 de maig de 2020]

sigui el cas) distribueixin aquesta quantitat entre els meus treballadors en el moment de la meua mort (a tots aquells que no s'han mencionat en la subclàusula (a) d'aquesta clàusula), repartida de la manera que la meua esposa o els meus fideïcomissaris determinin sota la seva absoluta discreció. Tanmateix, expresso el desig (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal) que el meu jardiner Kurn rebi mil lliures esterlines.

- 12- a) Llego a Grace Hamblin una renda vitalícia de cinc-cents lliures esterlines lliures d'impostos, que es pagaran en pagaments trimestrals iguals, el primer dels quals es farà efectiu tres mesos naturals després de la meua mort.
- b) Autoritzo els meus fideïcomissaris, sota la seva discreció, tant a adquirir l'esmentada renda amb el meu patrimoni residual en una companyia asseguradora de prestigi, com a reservar del meu patrimoni residual la quantitat que creguin suficient per a pagar l'esmentada renda. També declaro que, quan aquesta assignació s'hagi dut a terme, es carregui la totalitat de la renda en aquest fons reservat (a partir d'ara, "el fons de la renda"), exonerant la resta del meu patrimoni, però que el capital del fons de la renda es restitueixi en cas que en algun moment els ingressos que generi no siguin suficients per pagar l'esmentada renda. Així mateix, declaro que, quan es rescindeixi l'esmentada renda, el fons de la renda es cancel·li i torni a formar part del meu patrimoni residual, de manera que qualsevol ingrés extra que es derivi del fons de la renda sigui afegit com a ingrés al meu patrimoni residual.
- 13- Llego al meu nebot, el Molt Honorable Arthur Christopher John Soames, membre del Consell Privat del Regne Unit (PC), Comandant del Molt Excel·lent Orde de l'Imperi Britànic (CBE) i membre del Parlament Britànic (MP) les meves eugues de cria i cavalls sementals que ell seleccioni, sempre que no siguin més de tres i que el seu valor en total no superi les set mil cinc-cents lliures esterlines. El valor dels animals es fixarà d'acord amb el Comissionat de l'Agència Tributària del Regne Unit en valorar tota la resta de patrimoni després de la meua mort, amb l'objectiu de calcular l'impost successori.
- 14- a) Declaro que els meus fideïcomissaris, tant aviat com els sigui possible després de la meua mort, entreguin per escrit al meu esmentat nebot l'opció de comprar, pel valor que el Comissionat de l'Agència Tributària del Regne Unit hagi dictaminat que té en calcular l'import successori (a partir d'ara, "el valor testamentari"), tots i cadascun de:
- i) Els meus cavalls de competició, eugues de cria, cavalls sementals i tots els seus respectius descendents, exceptuant els que hagi seleccionat el meu nebot, d'acord amb la clàusula 13 d'aquest document.
 - ii) La propietat plena de la granja i les terres conegudes amb el nom de New Chapel Stud Lingfield, al comtat de Surrey, incloent-hi la maquinària agrícola, implementes, utensilis i altres tipus de maquinària que hi hagi o hi pertanyi.
 - iii) La propietat plena de la casa de pagès coneguda amb el nom de 23 Bakers Lane Lingfield (béns que a partir d'ara anomenaré col·lectivament "la meua granja").
- b) Declaro que el meu nebot haurà de notificar per escrit als meus fideïcomissaris si desitja exercir l'opció descrita anteriorment, i en quina mesura, en el termini de dos mesos, a comptar a partir del moment en què els meus fideïcomissaris l'hagin informat sobre el valor testamentari dels elements que constitueixen la meua granja.
- c) En el supòsit que el meu nebot exerceixi aquesta opció, haurà de pagar el preu de venda als meus fideïcomissaris en el termini d'un mes, a comptar a partir de la data en la qual s'exerceixi aquesta opció (tenint en compte que en aquest moment els meus fideïcomissaris ja li hauran d'haver fet una oferta de traspàs de la propietat a canvi d'un import igual al que s'hagi estimat que té meua granja, com si ja hagués optat per comprar-la).

- d) En cas que el meu esmentat nebot exerceixi l'opció descrita, haurà de pagar als meus fideïcomissaris, a més a més del preu de venda, una suma equivalent a les despeses de manteniment de la granja. En cas de conflicte sobre quin ha de ser aquest import, aquest serà determinat per un/a comptable designat/da pels meus fideïcomissaris.
- e) Si el meu nebot decideix no exercir l'esmentada opció en la seva totalitat o parcialment, d'acord amb les condicions descrites anteriorment, els meus fideïcomissaris vendran la meva granja, o les parts d'aquesta, que el meu nebot no hagi exercit l'opció de comprar i els guanys derivats d'aquesta vendapassaran a formar part del meu patrimoni residual.
- 15- Llego tots els meus béns immobles, el romanent de la meva herència i pertinències de qualsevol naturalesa i a qualsevol lloc que no s'hagin esmentat en aquest document anteriorment, o en qualsevol codicil que faci posteriorment, com a fideïcomís pels meus fideïcomissaris, que tenen el poder de vendre'ls o transformar-los, o posposar-ne la venda o transformació, tant de temps com creguin convenient sota la seva absoluta discreció, sense ser responsables de les pèrdues que això pugui ocasionar. Tanmateix, els meus fideïcomissaris hauran de retenir els guanys nets de l'esmentada venda o transformació, així com els meus diners disponibles, en fideïcomís per a pagar tots els meus deutes i despeses funeràries i testamentàries; així com també per a pagar els impostos successoris que calgui en el moment de la meva mort en relació amb els meus béns immobles o personals i tots els patrimonis que he llegat en aquest testament o en qualsevol codicil que hi annexi (els quals seran pagats lliures d'impostos de successions, ja siguin exigits per la Llei de Gran Bretanya o per la de qualsevol altre lloc o país). Així mateix, conservaran el romanent que quedi després de fer aquests pagaments (a partir d'ara, "el meu patrimoni residual") per als fideïcomisos següents.
- 16- a) Els meus fideïcomissaris dividiran el meu patrimoni residual en tres parts iguals, de les quals una se la quedarà obligatòriament la meva esposa i conservaran les altres dues parts en fideïcomís per als meus fills que visquin en el moment de la meva mort (en cas que es tracti de més d'un, s'ho repartiran a parts iguals), amb la condició que, si la meva esposa no em sobreviu, aleshores la tercera part que estaria designada com a fideïcomís per a ella s'ha d'afegir a les altres dues parts i s'ha d'administrar en consonància.
- b) Si qualsevol dels meus fills no em sobreviu però deixa descendència que visqui en el moment de la meva mort, quan aquests descendents tinguin o arribin a complir l'edat de 21 anys o es casin (encara que siguin més joves), rebran, si son més d'un, a parts iguals, la part del meu patrimoni residual (incloent-hi qualsevol afegit) que hagués pertocat al fill que no m'ha sobreviscut.
- 17- Si la meva esposa mor durant els 30 dies posteriors a la meva mort (però no en cas contrari) aquest testament s'ha d'interpretar com si no m'hagués sobreviscut.
- 18- Tots els diners relacionats amb aquest testament i que siguin susceptibles de ser invertits podran ser invertits en inversions de qualsevol naturalesa i a qualsevol lloc, incloent-hi la compra de drets, interessos, béns mobles o immobles, incloent també la compra d'un habitatge per a ús residencial amb terrenys adjacents per a qualsevol dels beneficiaris sotasignants i per a sufragar el cost de qualsevol obra de millora que s'hi faci, o també ser utilitzats com préstec o aval en qualsevol terme, tant lliurement com si els meus fideïcomissaris fossin els propietaris en ple domini d'aquests diners. També tindran totals poders de canviar aquestes inversions periòdicament. Si els meus fideïcomissaris volen comprar un bé immoble, s'aplicarà l'article 32 de la Llei de propietat de 1925 (o la legislació que correspongui si els béns immobles estan situats fora d'Anglaterra i del País de Gal·les) i tindran plens poders per alliberar, llogar, gestionar, reparar, construir, desenvolupar, equipar, moblar i millorar (i tots els altres poders) com si en fossin els propietaris absoluts (incloent particularment plens poders

per subministrar les granges i per dur a terme, equipar i finançar qualsevol explotació agrícola o qualsevol altre negoci en qualsevol part del món) i podran realitzar qualsevol despesa amb els interessos o amb el capital del meu patrimoni residual per a aquesta finalitat.

- 19- Els meus fideïcomissaris podran distribuir, apropiar-se, dividir o prorratar qualsevol inversió, diners o qualsevol altre tipus de propietat que formi part del meu patrimoni o que estigui subjecte als fideïcomisos d'aquest testament, amb l'objectiu de satisfer qualsevol interès compartit (estigui o no contemplat) en qualsevol de les parts del meu patrimoni o dels guanys que se'n derivin, de manera que els meus fideïcomissaris podran actuar com considerin en la seva absoluta discreció (sense la necessitat d'obtenir cap consentiment) en relació amb els drets de la persona interessada.
- 20- En el marc de l'execució manifesta dels fideïcomisos i poders que apareixen en aquest testament, a efectes legals un marmessor/a o fideïcomissari/a no serà responsable de les pèrdues ocasionals que pugui patir cap propietat, subjecte a les limitacions dels fideïcomisos descrits en aquest document, que es puguin ocasionar a causa d'alguna inversió inadequada feta de bona fe, o per la negligència o frau d'algun agent contractat per qualsevol d'ells (tot i que la contractació de l'esmentat agent no fos estrictament necessària o convenient), o a causa d'alguna negligència o omissió feta de bona fe per algun dels marmessors o fideïcomissaris, o per alguna raó de qualsevol altra tipologia, excepte si el marmessor/a o fideïcomissari/a a qui es vol atribuir la responsabilitat ha comès un frau o delictes de manera intencionada i individual.
- 21- A fi d'administrar el meu patrimoni o de dirigir el negoci fiduciari, en lloc d'actuar personalment, qualsevol marmessor/a o fideïcomissari/a podrà contractar i pagar a un agent, ja sigui un/a advocat/da o qualsevol altra persona, per dur a terme tots els assumptes i fer totes les accions necessàries que calgui en relació amb l'administració dels fideïcomisos, incloent la recepció i pagament de diners. Qualsevol marmessor/a o fideïcomissari/a que estigui involucrat en un negoci o tingui un ofici que permeti l'administració dels fideïcomisos tindrà dret a facturar i cobrar els càrrecs normals i adequats de qualsevol professional pel temps dedicat a aquests negocis o actes realitzats, encara que no siguin executats per ell mateix sinó per un soci. Així mateix, també tindrà dret a cobrar aquestes tasques qualsevol marmessor/a o fideïcomissari/a que, tot i no disposar d'aquest negoci o tenir aquest ofici, pugui fer-ho personalment.
- 22- En tots els fragments d'aquest testament on apareix l'expressió "els meus fideïcomissaris", aquesta expressió inclou tant "fideïcomissaris/àries" com "fideïcomissari/a".
- 23- Les notes al marge d'aquest document tenen com a propòsit exclusivament actuar com a referència i no han de tenir cap efecte sobre la seva interpretació.⁸

Dono la conformitat i signo aquest document de dotze pàgines que configura el meu testament el dia 20 d'octubre de 1961.⁹

⁸ Hem omès les notes al marge a les quals es fa referència en aquesta darrera clàusula del testament. Per a més informació veure l'apartat dedicat a l'omissió.

⁹ El nombre de pàgines concorda amb l'extensió del document original, que és de *dotze pàgines* (veure apartat 7.2).

Signat pel molt honorable Sir Winston Leonard Spencer Churchill en presència de les persones a qui ha demanat reunir-se per, davant d'ell mateix i de la resta d'assistents, firmar a continuació aquest document com a testimonis:

[signatures de Churchill i dels testimonis]

4. Defensa de la traducció

4.1 Procediments de traducció

Durant la dècada de 1950 es van començar a desenvolupar estudis d'estilística comparada que comparaven textos originals amb les seves traduccions. L'objectiu d'aquests estudis era explicar quins mecanismes entren en joc en passar d'una llengua a una altra, és a dir, els canvis morfològics, sintàctics i semàntics que es produeixen en el procés de traducció.

Les categories que s'utilitzen per analitzar un text traduït són la coherència, la cohesió, la progressió temàtica, el context i els procediments tècnics de traducció (Molina i Hurtado, 2002). En aquest apartat ens centrarem en aquests últims, els procediments tècnics de traducció, els quals ajuden els traductors a identificar els possibles problemes de traducció i a generar opcions que ens permetin resoldre'ls.

Els pioners a plantejar una classificació dels procediments de traducció van ser els teòrics Jean Paul Vinay i Jean Darbelnet. L'any 1958 van publicar el seu estudi *Stylistique comparée du français et de l'anglais*, en el qual proposaven separar-los en dues categories bàsiques: els de traducció directa, en què es conserva la forma del text original al text d'arribada, i els de traducció obliqua, mitjançant els quals s'altera la forma i/o part del contingut de l'original. Els procediments de traducció directa són el manlleu, el calc i la traducció paraula per paraula; els de traducció obliqua, la transposició, la modulació, l'equivalència, l'adaptació, l'amplificació i la compensació.

Aquest estudi de Vinay i Darbelnet va suposar una nova línia d'investigació en els estudis sobre traducció, que va ser complementada amb aportacions interessants per part d'altres estudiosos de la matèria, els quals van incorporar als plantejaments comparatius gramaticals de Vinay i Darbelet altres consideracions relacionades amb la pragmàtica, el discurs o la sociolingüística.

L'any 2012 Lucía Molina i Amparo Hurtado publiquen *Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach*. Molina i Hurtado defineixen les tècniques de traducció com a instruments d'anàlisi textual que, en combinació amb altres instruments, ens permeten estudiar com funciona l'equivalència traductora amb relació al text original. Segons les mateixes autores, tenen cinc característiques principals (2012: 509)

- Afecten el resultat de la traducció.
- Es classifiquen comparant la traducció amb el text original.
- Tenen efecte sobre micro-unitats de text.
- Són per naturalesa discursives i contextuals.
- Són funcionals.

Els autors Jordi Ainaud, Anna Espunya i Dídac Pujol afirmen al seu *Manual de traducció anglès-català* (2003: 18) que "els procediments per si mateixos no ens ajuden a prendre decisions perquè cap procediment no és d'antuvi millor que els altres". Per tant, no hem d'entendre els procediments de traducció com unes regles que cal seguir per traduir bé, sinó, com dèiem mes

amunt, com a instruments que ens ajuden a saber discriminar entre totes les opcions que conscientment puguem generar per solucionar de la manera més adient possible els problemes de traducció. Per aquest motiu, també cal que el traductor compti amb un criteri que li permeti triar entre totes les opcions disponibles, tenint sempre molt en compte les característiques de l'encàrrec de traducció.

A continuació definirem amb més profunditat totes aquests procediments de traducció que hem anomenat i explicarem com els hem fet servir en la nostra traducció. Ho farem presentant parelles de fragments del text de sortida (TS) i del text d'arribada (TA) que ens serviran d'exemple per entendre millor com s'apliquen aquests procediments en el procés traductor. En tots els exemples, per fer més fàcil la comparació dels fragments, subratllarem els elements lingüístics als quals ens estiguem referint en les nostres explicacions.

4.1.1 El manlleu

L'ús d'un manlleu consisteix en incorporar al text traduït una paraula del text original i que, per tant, normalment pertany a la llengua original. A banda d'un procediment de traducció, el manlleu també és una modalitat de la neologia, és a dir, una de les formes que té una llengua per incorporar noves paraules al seu lèxic, sovint perquè les necessita per cobrir noves necessitats comunicatives.

En la nostra traducció pràcticament no hem hagut de recórrer a aquest procediment. Tanmateix, podem afirmar que hem emprat el manlleu en no traduir les sigles *C.B.*, *C.V.O.*, *P.C.*, *C.B.E.* i *M.P.*, i fins i tot es podria entendre com a manlleu el fet de deixar alguns noms propis de coses i de persones en la forma original al text meta.

4.1.2 El calc

Ainaud, Espunya i Pujol (2003: 20) descriuen el calc com una expressió del text d'arribada que conserva l'estructura o el significat d'una expressió del text de sortida.

Podem distingir dos tipus de calcs, els calcs de forma (morfològics, sintàctics, ortotipogràfics i de puntuació) i calcs de significat (lèxics i semàntics).

TS: I give the following pecuniary legacies. TA: Llego els següents llegats pecuniaris.

Aquest és una exemple de calc de forma sintàctic, ja que s'ha copiat el patró estructural de l'anglès a la traducció. L'estructura de la frase del text d'arribada no es correspon a la natural del català, sinó a la de l'anglès: tot i que amb algunes excepcions, en català normalment col·loquem els adjectius darrera el nom al qual complementen ("llego els llegats pecuniaris següents"), però en aquest cas l'adjectiu *següent* precedeix el nom que fa de nucli del complement directe.

4.1.3 La traducció paraula per paraula

Segons Ainaud, Espunya i Pujol (2003) la traducció paraula per paraula (o traducció literal) no és res més que una extensió del calc, però amb una diferència: en aquest cas es tradueixen els sentits primaris dels mots respectant les estructures sintàctiques de la llengua d'arribada. Lògicament, la proximitat lèxica i cultural entre llengües facilita la traducció paraula per paraula, ja que comparteixen certs trets sintàctics i semàntics, com en el cas del català i l'anglès.

En alguns casos en què hem utilitzat aquest procediment a la nostra traducció gairebé no hem hagut d'aplicar modificacions formals i, per aquesta raó, pot ser difícil distingir aquest procediment del calc. Per exemple, aquest títol nobiliari tant podríem afirmar que l'hem traduït paraula per paraula com utilitzant el calc:

TS: Knight of the Most Noble Order of the Garter

TA: Cavaller de la Molt Noble Orde de la Lligacama

En canvi, podem afirmar amb més rotunditat que hem traduït aquest sintagma nominal paraula per paraula, ja que hem hagut d'alterar forçosament la posició de l'adjectiu: en anglès *previous* precedeix el nom *wills*, en canvi a la traducció hem col·locat *anteriors* després de *testaments*, doncs en català *revocació d'anteriors testaments* sonaria molt menys natural que *revocació de testaments anteriors*.

TS: Revocation of Previous Wills

TA: Revocació de testaments anteriors

També es poden traduir paraula per paraula fragments més llargs. A continuació n'exposarem dos, en els quals hem subratllat els elements lingüístics que hem hagut de modificar per adaptar-nos a les servituds del català:

TS: I bequeath to my said Wife all recordings made by me of my speeches or of extracts from my writings and all finished or unfinished articles or other literary work left by me at my death

TA: Llego a la meva esposa totes les gravacions que he fet dels meus discursos o de fragments dels meus escrits i tots els articles acabats o inacabats o altra obra literària que deixi en el moment de la meva mort.

TS: I express the wish (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife or other the person or persons who may become entitled to my personal chattels upon my death shall give to whoever shall be the holder of the title of the Earl of Birkenhead at the date of my death the gold cigar case which was given to me by the First Earl of Birkenhead.

TA: Expresso el desig (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal) que quan em mori la meva esposa, o qualsevol altra persona o persones que adquireixin drets sobre els meus béns mobles personals en el moment de la meva mort, lliuri a la persona que ocupi el títol de comte de Birkenhead en aquell moment la caixa de cigars d'or que em va regalar el primer comte de Birkenhead.

4.1.4 La transposició

Ainaud, Espunya i Pujol (2003: 25) afirmen que "la transposició consisteix en un usar a la traducció un lexema d'una categoria gramatical diferent a la que tenia el lexema que expressava el mateix al text original".

Segons aquests mateixos autors, en anglès existeix una tendència a utilitzar noms allà on en català utilitzem verbs. Hi ha molts exemples d'aquest tipus de transposicions en la nostra traducció:

TS: to select from amongst my effects such small articles as they may think fit for distribution amongst those of my personal friends who may desire to have some token of me.

TA: seleccionar entre les meves pertinences tants articles petits com creguin convenient per distribuir-los entre tots els meus amics personals que desitgin tenir algun record meu.

En aquest primer exemple de transposició, per adaptar-nos a les preferències expressives del català hem substituït el nom del text original *distribution* per l'infinitiu *distribuir*.

TS: in the event of her dying during my lifetime TA: en cas que ella mori abans que jo

En aquest altre cas hem canviat un gerundi que actua com a nom (*dying*) i un determinant possessiu (*her*) per un pronom personal (*ella*) i un verb (*mori*).

TS: other objects of natural or historic interest now belonging to me as I shall consider suitable for retention at Chartwell Manor House for museum purposes.

TA: altres objectes amb interès natural o històric que ara em pertanyen i que consideri adequats per romandre a la Chartwell Manor House per motius museístics.

Novament, observem que hem substituït el nom de l'original (*retention*) per un verb en infinitiu (*romandre*).

A vegades els contrastos lèxics i gramaticals entre llengües ens porten a transposicions gairebé obligades:

TS: on the cesser of the said annuity TA: quan es rescindeixi l'esmentada renda

Fer servir un procediment de traducció directe per traduir aquest fragment hagués tingut com a resultat una expressió molt forçada en català (del tipus "en el cessament" o "en la rescissió"). Per expressar un moment en el temps en català és més habitual usar l'adverbi *quan*, que requereix un verb.

TS: I request my said Wife to feel no reluctance or hesitation in selling any of the said pictures either with or without copyright therein.

TA: Insto la meva esposa a no sentir-se reticent o dubtosa de vendre cap d'aquests quadres, ja sigui incloent o no els seus respectius drets d'autor, total o parcialment.

Aquest últim exemple és una mostra de transposició de dos noms (*reluctance* i *hesitation*) a dos adjectius (*reticent* i *dubtosa*). És interessant observar que en anglès podem negar el verb ("not to feel reluctance or hesitation" o els seus complements ("to feel no reluctance or hesitation") i el significat és el mateix. En canvi, en català només podem negar el verb, ja que l'estructura de l'original (la primera) no existeix. A més a més, en anglès el verb *to feel* és transitiu, mentre que en català s'ha emprat la forma pronominal del verb amb el mateix significat (*sentir-se*). *Sentir-se* és intransitiu i, per aquest motiu, els complements que segueixen el verb no poden ser noms.

4.1.5 La modulació

La modulació és, segons Ainaud, Espunya i Pujol (2003: 27), "una alteració del contingut literal d'un fragment de l'original sense que en canviï el sentit, per poder adaptar la traducció a les preferències expressives pròpies de la llengua meta". També apunten que implica un canvi en el contingut i que, per tant, afecta el nivell semàntic.

Per exemple, aquest fragment que ja hem presentat en parlar de la transposició, curiosament també és un bon exemple de modulació:

TS: other objects of natural or historic interest now belonging to me as I shall consider suitable for retention at Chartwell Manor House for museum purposes.

TA: altres objectes amb interès natural o històric que ara em pertanyen i que consideri adequats per romandre a la Chartwell Manor House per motius museístics.

Els verbs *retain* i *romandre* tenen significats diferents (és a dir, el contingut literal a nivell semàntic s'ha alterat), però el sentit que expressen és el mateix. Això és possible perquè aquest canvi de verb implica un canvi també en el punt de vista: a la traducció el verb ja no fa referència a algú indeterminat que els retingui els objectes, sinó als propis objectes, que romandran al museu. Hem optat per canviar de verb perquè ni l'expressió derivada d'una traducció literal "per retenció", ni altres opcions com "ser retinguts" o "per retenir-los" sonarien gaire naturals en català.

TS: the full benefit of my copyright in the said recordings articles and literary work and all fees and royalties due to me in respect thereof.

TA: tots els beneficis que es derivin dels drets d'autor de les esmentades gravacions, articles i obra literària, i totes les comissions i regalies que tot això em proporcionin.

En aquest cas també es produeix un canvi en el punt de vista, ja que en anglès el verb *due* fa referència a les comissions i regalies que se li deuen o que té pendents de rebre el testador, mentre que la formulació de la traducció fa referència a les que li proporcionen. Com dèiem, igual que en l'exemple anterior, el verb emprat a la traducció expressa el mateix que l'original des d'un altre punt de vista, sense alterar-ne el sentit.

4.1.6 L'equivalència

Ainaud, Espunya i Pujol (2003: 28) expliquen que "el procediment de l'equivalència per Vinay i Darbelnet és un cas especial de modulació en el qual les opcions són preexistents a la llengua d'arribada, bé perquè són expressions fixades individuals, bé perquè són fórmules associades a situacions concretes". En altres paraules, emprar aquest procediment de traducció significa reproduir una mateixa situació mitjançant recursos estilístics i estructurals completament diferents.

En aquest sentit, podem afirmar que hem utilitzat l'equivalència en traduir certes paraules angleses emprades en contextos molt concrets i l'equivalent dels quals en català presenta arrels totalment diferents. Per exemple, les paraules *trustee* i *fideïcomissari* no tenen res en comú més enllà de significar el mateix en anglès i català, respectivament.

En el marc de la seva revisió dels procediments tècnics de traducció proposats per Vinay i Darbelnet, Molina i Hurtado (2002) van definir tres tècniques de traducció que pensem que són conceptes que també val la pena comentar. Els hem inclòs dins d'aquest apartat perquè estan relacionades amb el concepte d'equivalència: l'equivalent establert, la generalització i la particularització.

L'equivalent establert:

Usar l'equivalent establert vol dir utilitzar a la traducció un terme o expressió reconeguda (pels diccionaris o pels usos de la llengua) com a equivalent en la llengua d'arribada. Podem trobar molts exemples de parelles de paraules que son equivalents en català i anglès. Com a prova, hem afegit les definicions de les paraules angleses que apareixen al Macmillan Dictionary (MCMD)¹⁰ i a recursos lingüístics catalans com la Gran Enciclopèdia Catalana¹¹, al Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans¹² i al Diccionari descriptiu de la llengua catalana (DDLC)¹³:

TS: Pounds TA: Lliures esterlines

Per exemple, els diccionaris de llengua anglesa defineixen de la mateixa manera el *pound* que els catalans la *lliura esterlina*, és a dir, *lliura esterlina* és l'equivalent establert de *pound* en català.

TS: the holder of the title of the Earl of Birkenhead

TA: la persona que ocupi el títol de comte de Birkenhead

La Gran Enciclopèdia Catalana recull el terme *earl* i en la seva definició es diu que “correspon al títol de comte”. Per aquest motiu podem afirmar que el terme *comte* és l'equivalent establert en català del terme anglès *earl*, ja que en les dues llengües totes dues paraules tenen el mateix significat: un títol nobiliari que va per sota del títol de marquès (*marquess*) i per sobre del de vescomte (*viscount*).

TS: certain other of my effects TA: alguns altres d'entre les meves pertinències

Effects o personal effects son “the things that belong to you” (MCMD), i les *pertinències*, segons el DDLC, son una “cosa que pertany a algú” (accepció 3B). Per tant, els dos mots tenen el mateix significat en la seva llengua i, per tant, podem afirmar que *les meves pertinències* és l'equivalent establert de *my effects* en català.

TS: Calendar months TA: Mesos naturals

Calendar month: “one of the 12 periods of time into which a year is divided, for example January, April, or December” (MCMD),

¹⁰ Macmillan Dictionary [en línia] <<https://www.macmillandictionary.com/>> [Última consulta: 26 de maig de 2020]

¹¹ Gran Enciclopèdia Catalana [en línia] <<https://www.enciclopedia.cat/>> [Última consulta: 26 de maig de 2020]

¹² Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans. Segona edició. [en línia] <<https://dlc.iec.cat/>> [Última consulta: 26 de maig de 2020]

¹³ Diccionari descriptiu de la llengua catalana [en línia] <https://dcc.iec.cat/ddlc/index.asp> [Última consulta: 26 de maig de 2020]

Mes natural: “Divisió temporal que és una de les dotze en què el calendari gregorià parteix l'any” (MCMD).

Com podem comprovar amb les definicions dels diccionaris, tot i que els dos termes es refereixen a coses diferents (al calendari i a la natura), el concepte i, per tant, el significat, és el mateix.

Com ja hem dit, també podem considerar algunes expressions en català l'equivalent establert d'altres en anglès, no només paraules soltes. Un exemple extret del nostre text és la traducció de *to die without leaving issue* per *morir sense deixar descendència*:

TS: if either of my said daughters shall die without leaving issue

TA: si alguna de les meves filles mor sense deixar descendència

Tot i que *issue* i *descendència* no signifiquin el mateix, aquestes dues expressions s'utilitzen en textos jurídics per expressar una mateixa situació d'una persona en un moment concret: no tenir fills vius en el moment de morir. Per tant, les podem considerar expressions equivalents.

La generalització:

Òbviament, no sempre disposem d'equivalent establerts en la llengua d'arribada. En aquests casos una possible alternativa és utilitzar la generalització, que consisteix en fer servir a la traducció un terme més neutre o general que el que apareix a l'original:

TS: stallions TA: cavalls sementals

Stallion: “An adult male horse, especially one kept for breeding (=producing young horses). An adult female horse is called a mare” (MCMD).

Semental: “Llavorer” (DDLC).

Llavorer: “Destinat a la cria” (DIEC2).

En anglès disposem d'una paraula per referir-nos específicament a un cavall destinat a la cria. En català, en canvi, només tenim paraules per denominar un animal (qualsevol) destinat a la cria o reproducció (semental, llavorer, estaló...). Per tant, *semental* és un terme més general que *stallion*. Això ens permet afirmar que per a traduir aquest fragment hem emprat la generalització. Per compensar aquesta generalització, hem decidit afegir *cavalls* a la traducció, a fi d'evitar cap mena de confusió sobre a quin tipus d'animals sementals ens estem referint.

Un segon exemple de generalització és la traducció del verb *request* per *instar*:

TS: I request my said Wife TA: insto la meva esposa

Tot i que el significat no és exactament el mateix, els matisos entre els verbs no afecten a la transmissió del missatge i, per tant, es pot usar la generalització. A més a més, el verb *instar* s'usa habitualment en el llenguatge jurídic català amb aquest significat.

Un tercer exemple de generalització és la traducció de la paraula *heirlooms* per *records*, però aquest el comentem a l'apartat 4.3.1 (“denotació i connotació”).

La particularització:

La particularització consisteix en utilitzar un terme més precís o concret al text d'arribada que el que hi ha al text de sortida. Per tant, és el contrari que la generalització.

Aquí val la pena aturar-nos un moment per remarcar que en la traducció de textos jurídics cal anar amb molt de compte a l'hora d'utilitzar la generalització i la particularització, ja que es corre el risc de perdre informació important en el procés traductor i això podria tenir efectes sobre la interpretació del text. Així doncs, per un costat, només podem utilitzar aquestes tècniques quan puguem garantir que es transfereix a la traducció tota la informació rellevant del text de sortida i de manera igualment precisa. Per l'altre, per ser fidels a l'original, tampoc podem utilitzar paraules que aportin un significat addicional important en comparació amb les que s'utilitzen al text de sortida.

En aquest sentit, el criteri que hem seguit es pot exemplificar amb la parella de fragments que presentem a continuació, en què a la traducció hem emprat dos verbs (*llegar* i *regalar*) amb un significat més específic que el que s'ha utilitzat en l'original en tots dos casos (*to give*).

TS: shall give to whoever shall be the holder of the title of the Earl of Birkenhead at the date of my death the gold cigar case which was given to me by the First Earl of Birkenhead.

TA: lliuri la caixa de cigars d'or que em va regalar el primer comte de Birkenhead a la persona que ocupi el títol de comte de Birkenhead en aquell moment.

Com dèiem, tant *lliurar* (segons el DIEC2: “posar en poder, a la discreció, d'algú”) com *regalar* (DIEC2: “donar com a regal”) tenen un significat més específic que *donar* (el verb català que podríem considerar l'equivalent de *give*). Tanmateix, el matís de significat que aporten tant *lliurar* com *regalar* pensem que també es pot deduir del *give* de l'original i que, per tant, en aquest cas podem emprar la particularització.

TS: I give to Grace Hamblin free of all duties an annuity of Five hundred pounds.

TA: Llego a Grace Hamblin una renda vitalícia de cinc-centes lliures esterlines lliures d'impostos.

Novament, traduïm *give* per un verb català amb un significat més específic. *Llegar* és el verb que s'utilitza en els testaments en català amb aquest significat de “deixar en herència”. Pensem que *donar* en segons quins contextos té un significat massa poc precís per a aquest tipus de text i, a més, aquest verb s'acostuma a fer servir més en registres col·loquials que formals. Així doncs, l'ús de verbs alternatius al *donar* enriqueix el text i li dona un registre més elevat, més propi dels textos paral·lels en català que hem consultat.

Un altre exemple de particularització a la traducció és l'ús de la paraula *delicte* en correspondència amb *wrongdoing*. El Macmillan Dictionary defineix *wrongdoing* així: “behaviour that is illegal or not moral”, mentre que un *delicte* és una “infracció de la llei” (DIEC2). Així doncs, els dos termes no signifiquen exactament el mateix, ja que quelcom que sigui immoral però no il·legal podria ser considerat *wrongdoing*, però no *delicte*. No obstant això, en el context de la nostra traducció es parla de perseguir legalment el responsable del *wrongdoing*, involucrant-hi la llei. En aquest cas això és el que permet que també aquí puguem emprar la particularització (traduir *wrongdoing* per *delicte*).

4.1.7 L'adaptació

L'adaptació consisteix a substituir un o més elements del contingut del text original per un altre o altres que garanteixin els efectes pretesos a l'original (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003).

Per exemple, haguéssim pogut utilitzar l'adaptació canviant tots els imports que apareixen al testament per euros enlloc de lliures esterlines, per fer el text més proper als lectors de la traducció. Tanmateix, fer-ho hagués significat que si es vol saber el valor real d'aquests imports s'hauria de buscar el valor de canvi d'euros a lliures en el moment que s'executa el testament. A més a més, l'euro en aquells moments encara no existia, la qual cosa fa que adaptar el text i substituir la moneda per euros sigui encara més irreal.

El cas de la moneda que acabem d'explicar posa en relleu el motiu pel qual hem descartat totalment la utilització d'aquest procediment en la nostra traducció. En la majoria dels casos en què podríem haver utilitzat l'adaptació, optar per fer-ho hagués significat una manipulació excessiva del contingut de l'original, la qual cosa no és acceptable en la traducció d'un text jurídic d'aquestes característiques.

En canvi, l'adaptació s'utilitza més habitualment en altres tipus de traduccions. Per exemple, per a traduir algunes obres literàries en què és busca anostrar el text, en el sentit de fer-lo més familiar per als lectors de la traducció.

4.1.8 L'amplificació

Tant per Molina i Hurtado (2002) com per Ainaud, Espunya i Pujol (2003) l'amplificació és un procediment en el qual s'utilitzen més elements lingüístics en el text d'arribada que en el de sortida, a fi de clarificar de forma explícita alguna informació als lectors de la traducció que és implícita al text original. És a dir, amb aquest procediment el traductor amplifica, explicita o parafraseja el sentit del terme o expressió de l'original.

Vegem alguns exemples de l'ús de l'amplificació extrets de la nostra traducció:

TS: CHURCHILL of Chartwell Manor Westerham

TA: Churchill amb domicili a Chartwell Manor de la població de Westerham

En aquest cas hem afegit "de la població de" perquè d'aquesta manera els lectors de la traducció que no coneguin el significat de la paraula anglesa *manor* ("casa gran") poden distingir igualment el nom de la casa (Chartwell Manor) del de la població (Westerham).

TS: Member of Parliament TA: membre del Parlament Britànic

Per evitar confusions, aquí hem cregut convenient especificar que es tracta del Parlament Britànic, ja que pot ser més obvi pels lectors de l'original que pels de la traducció.

JOHN RUPERT COLVILLE of The Old Rectory Stratfield Saye Reading

John Rupert Colville amb domicili a The Old Rectory de Stratfield Saye, a Reading

En aquest exemple l'expressió *amb domicili a* clarifica als lectors que els noms propis en anglès que la succeeixen formen conjuntament una adreça. A més a més, hem afegit les proposicions

de i *a* entre aquests noms perquè els lectors de la traducció puguin distingir els dos noms: Stratfield Saye (la població) i Reading (l'àrea administrativa a la qual pertany Stratfield Saye).

JOHN RUPERT COLVILLE of The Old Rectory Stratfield Saye Reading in the County of Berks C.B., C.V.O.

John Rupert Colville amb domicili a The Old Rectory de Stratfield Saye, a Reading, al comtat de Berks, Company de l'Orde del Bany (CB) i Comandant del Reial Ordre Victorià (CVO).

Per una banda, tot i que també hem mantingut les sigles, hem optat per incloure el nom de les designacions completes a les quals es refereixen les sigles (C.B. i C.V.O.) perquè aquestes no són conegudes a la cultura d'arribada. Per altra banda, també volem esmentar que hem suprimit els punts que separen les lletres de les sigles originals, ja que en català les escrivim sense aquests punts.

TS: at my death TA: en el moment de la meva mort

No podem traduir *at my death* literalment ja que en català “a la meva mort” no es diu, no és genuí. “En el moment de la meva mort” expressa el mateix que “at my death”, però té més elements lingüístics.

TS: now I hereby request my said Wife

TA: ara insto per mitjà d'aquest document la meva esposa

Com expliquem amb més detall al subapartat 4.2.14, a vegades no tenim altre remei que explicitar el significat d'algunes preposicions sufixades que apareixen al text original (com *hereby*), ja que aquestes formes lingüístiques no existeixen en català.

4.1.9 La condensació

La condensació és el procediment contrari a l'amplificació, és a dir, la concentració de significat en menys elements lingüístics.

Als textos jurídics en anglès és freqüent trobar grups de paraules (normalment verbs) que son sinònimes o que tenen un significat molt semblant, agrupades una al costat de l'altra. Aquests grups de paraules es coneixen com a dobles i triplets. Són elements del text que es conserven principalment per raons històriques, tot i que sovint són redundants. És important saber valorar en cada cas si el matís de significat que aporta (o no) cadascun dels mots és prou rellevant per haver-lo de conservar a la traducció.

Un primer exemple de doblat el trobem ja al títol del document: “last will and testament” el podem traduir simplement per *testament* (ja entenem que un testament incorpora les últimes voluntats del testador).

Un altre exemple de doblat que hem “condensat” és el següent:

TS: I devise and bequeath all my real and the residue of my personal estate and effects whatsoever and wheresoever

TA: Llego tots els meus béns immobles, el romanent de la meva herència i pertinències de qualsevol naturalesa i a qualsevol lloc

En el fragment que acabem de d'exposar, els verbs *devise* i *bequeath* tenen el mateix significat. Podem afirmar que es tracta d'un doblat perquè amb un dels dos verbs n'hi hauria prou per transmetre el missatge, com demostra el fet que en català només n'hem hagut d'utilitzar un (*llegar*). Hem utilitzat aquest procediment perquè l'ús de doblats i triplets no és comú en el llenguatge jurídic català.

Una altre exemple de condensació a la nostra traducció el trobem a:

TS: I bequeath to each of them the said Mary Soames and John Rupert Colville

TA: Llego a cadascun dels esmentats Mary Soames i John Rupert Colville

En aquest cas, podríem haver traduït el sintagma per "a cadascun d'ells, els esmentats" però aquesta expressió és redundant, ja que *ells* i *els esmentats* es refereixen a les mateixes persones i, per tant, aquests dos elements lingüístics es poden sintetitzar en un de sol sense perdre informació.

TS: shall hold the residue after such payment (hereinafter called "my residuary estate")

TA: en conservaran el romanent que quedi després de fer aquest pagament (a partir d'ara, "el meu patrimoni residual")

Aquest és un altre exemple de condensació, ja que l'ús d'una coma ens ha permès utilitzar un verb menys a la traducció que a l'original, però expressant exactament el mateix.

TS: Signed by the said The Right Honourable Sir Winston Leonard Spencer Churchill as and for his last Will and Testament in the presence of us both being present at the same time who at his request in his presence and in the presence of each other have hereunto subscribed our names as witnesses:

TA: Signat pel molt honorable Sir Winston Leonard Spencer Churchill en presència de les persones a qui ha demanat reunir-se per, davant d'ell mateix i de la resta d'assistents, firmar a continuació aquest document com a testimonis:

En aquest fragment també hem utilitzat la condensació, ja que a la traducció es diu el mateix que al text original però de manera molt més sintètica (i a la vegada més genuïna que si s'hagués optat per una opció més literal).

Per acabar aquest subapartat, volem deixar constància que a vegades ens ha estat difícil distingir la condensació de l'omissió, el següent procediment de traducció que presentem.

4.1.10 L'omissió

L'omissió és l'eliminació volguda d'una paraula o seqüència del text original (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 33). Val a dir que, novament, en traduir textos jurídics com aquest cal anar amb molt de compte en emprar aquest procediment, ja que només podem ometre elements del text de sortida que continguin informació rellevant.

Prenent en consideració el volum de text, l'omissió més important que hem dut a terme ha estat no incloure a la traducció les notes al marge que apareixen al text original. Aquest tipus de notes al marge no s'empren (almenys actualment) en la redacció de testaments en català i per això hem preferit eliminar-les. Ho hem pogut fer perquè aquestes notes només serveixen com a

referència (no tenen afecte sobre la interpretació del testament), tal i com el propi Churchill fa explícit a la darrera clàusula del testament.

Vegem a continuació que, a banda d'ometre totes les notes al marge, també hem fet ús de l'omissió en altres fragments del text:

TS: the executors and trustees of this my Will

TA: els marmessors i fideïcomissaris del meu testament.

Hem omès el pronom *this* ja que pel context se sobreentén a quin document es refereix: en altres llocs del text ja es deixa clar que el document que hem traduït és el seu testament.

TS: I bequeath to my said Wife TA: Llego a la meva esposa

Hem omès *said* ("esmentada") ja que el testador només té una esposa, no fa falta que s'especifiqui que ja l'ha esmentat anteriorment.

TS: NOW I BEQUEATH all the remainder of my State and private papers and documents

TA: Llego tots els papers i documents privats i estatals que em queden

No s'ha inclòs l'adverbi temporal *now* ("ara"), ja que no aporta cap informació rellevant al text. L'omissió d'aquesta paraula no té cap efecte jurídic i, a més a més, mantenir-la podria generar ambigüitat, ja que els testaments són vigents en el moment que mor el testador, no quan es redacten.

4.1.11 La compensació

Ainaud, Espunya i Pujol també recullen al seu *Manual de traducció anglès-català* (2003) un últim procediment, la compensació, que descriuen com l'expressió al text d'arribada d'elements del contingut o estilístics del de sortida en una posició diferent de la que tenen en el text de sortida.

La compensació s'utilitza més en traduir altres tipologies textuais, però no gaire en la traducció jurídica. Per exemple, els traductors literaris sovint la utilitzen per imitar a la traducció els trets dialectals dels personatges del text original, perquè a vegades no té sentit o és difícil que la traducció d'aquests trets morfosintàctics i lèxics que els caracteritzen en el text de partida es tradueixin en el mateix segment que a l'original. La compensació, per tant, pot ser també un procediment complementari al de l'omissió.

No podem posar cap exemple extret de la nostra traducció ja que no hem utilitzat aquest procediment de traducció.

4.2 Criteris gramaticals i sintàctics

En aquest apartat del treball exposarem els criteris gramaticals i sintàctics en els quals ens hem basat per a la nostra traducció, que ens permès salvar les diferències interlingüístiques entre l'anglès i el català i, consegüentment, solucionar els problemes de traducció de caire lingüístic que han sorgit al llarg del procés de traducció.

Aquestes normes i recomanacions d'ús les hem extret de multitud de recursos: diccionaris, gramàtiques, el *Manual de traducció anglès-català*, d'Ainaud, Espunya i Pujol (2003), *El anglés*

jurídico d'Enrique Alcaraz (2007). Sempre hem tingut sempre molt present que en la traducció al català de textos jurídics s'han de tenir en compte la funció del nostre text i els criteris que caracteritzen el llenguatge jurídic català actual. En aquest sentit, ens ha estat molt útil la consulta del *Curs de llenguatge jurídic* (2008).

4.2.1 L'ordre dels elements a la frase

Una frase es pot definir com un conjunt de paraules que tenen un sentit complet i autonomia sintàctica. Tant el català com l'anglès tenen un ordre lògic dels elements de la frase, és a dir, una manera més natural que les altres de distribuir els diversos elements que la componen. En català, segon el *Curs de llenguatge jurídic* (2008:83) és el següent:

Il·lustració 1: Ordre lògic dels elements a la frase en català

Si ens fixem només en els elements bàsics de la frase (subjecte, verb i complements), l'ordre estàndard de l'anglès també és semblant al del català: subjecte + verb + complements. Per aquesta raó, i tot i que en totes dues llengües aquest ordre es pot alterar segons a quin element de l'oració vulguem posar èmfasi, a la nostra traducció hem intentat respectar l'ordre de la frase original sempre que ens ha estat possible.

Hem pres aquesta decisió basant-nos en les recomanacions d'Enrique Alcaraz (2007), que afirma que, tenint en compte que cada llengua té el seu propi geni i personalitat, s'ha de mantenir l'ànima i les essències del text de partida, conservant sempre que sigui possible els nexes discursius. En altres paraules, cal mantenir la progressió temàtica de l'original però bandejant la inclusió a la traducció de calcs inacceptables, préstecs innecessaris o qualsevol altre tipus de recurs forçat.

Val la pena dir, però, que no sempre hem seguit les recomanacions d'Alcaraz de mantenir la mateixa progressió temàtica que a l'original. En alguns casos, com al fragment que exposem a continuació, hem alterat l'ordre dels elements de la frase original.

TS: I express the wish (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife or other the person or persons who may become entitled to my personal chattels upon my death shall give to whoever shall be the holder of the title of the Earl of Birkenhead at the date of my death the gold cigar case which was given to me by the First Earl of Birkenhead

TA: Expresso el desig (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal) que quan em mori la meua esposa, o qualsevol altra persona o persones que adquireixin drets sobre els meus béns mobles personals en el moment de la meua mort, lliuri la caixa de cigars d'or que em va regalar el primer comte de Birkenhead a la persona que ocupi el títol de comte de Birkenhead en aquell moment.

El que justifica aquest canvi és que hem donat prevalença al fet que la frase és molt llarga i difícil de seguir, així que per facilitar la lectura hem col·locat els complements directes (en verd) precedint els indirectes (en groc), que és l'ordre normal en català.

4.2.2 L'omissió del subjecte

TS: I wish to be buried in the Churchyard of Bladon near Woodstock in the County of Oxford

TA: Desitjo ser enterrat al cementiri del pati de l'església de Bladon, prop de Woodstock, al comtat d'Oxford

En aquesta frase es respecte l'ordre canònic tant en l'original com en la traducció, és a dir, l'ordre dels elements de la frase a l'original i a la traducció és el mateix (subjecte + verb + complements), però hi ha una diferència important: en la traducció hem omès el subjecte. Precisament aquesta és "una de les diferències sintàctiques més rellevants entre l'anglès i altres llengües romàniques com el català, l'obligatorietat de l'aparició del subjecte en l'anglès" (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 188).

Això es deu a una raó molt concreta: com que en català conjuguem els verbs, la flexió verbal ens indica qui fa l'acció del verb. En canvi, en anglès els verbs no tenen una conjugació diferent per a cada persona, així que tampoc tenim aquest indicador al verb. Per tant, en anglès necessitem que les frases tinguin un subjecte explícit per saber de qui estem parlant, mentre que en català moltes vegades el subjecte no és cap paraula del text sinó que està implícit en el verb. Quan això passa al subjecte l'anomenem "subjecte el·líptic".

Segons el *Manual de traducció anglès-català* (2003), en català el subjecte pot quedar implícit si el referent del subjecte és accessible per al receptor sense cap ambigüitat. Per les característiques del text objecte d'aquest treball (un testament redactat en primera persona) en la major part de frases el subjecte és obvi que és el testador. Això disminueix molt el risc d'ambigüitat i fa que l'omissió del subjecte es converteixi en una tònica general de la nostra traducció, ja que en català les oracions en primera persona i amb subjecte explícit (per exemple, "jo desitjo ser enterrat") sonarien molt forçades i tampoc es correspondrien amb els usos del llenguatge testamentari català. Aquesta diferència sintàctica és fàcil d'observar comparant els dos textos, ja que es manifesta al llarg de tota la traducció.

4.2.3 L'alternança activa-passiva

Normalment expressem les accions fent servir la veu activa, en la qual el que es posa en primer terme és qui fa l'acció del verb, que és el subjecte gramatical de la frase. Aquest tipus de construccions són més habituals, ja que són més fàcils d'entendre.

Les construccions passives situen l'agent i el pacient a l'inrevés que en la construcció activa, és a dir, el pacient apareix abans que el verb, com a subjecte, i l'agent després del verb, com a adjunt. "En anglès l'ordre verb-subjecte no es dona gairebé mai i, per aquest motiu, la passiva és molt més freqüent en anglès que en català en qualsevol nivell de formalitat, mentre que en català la passiva és indicativa d'un nivell de formalitat alt" (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 195). Tanmateix la veu passiva és força freqüent en els textos jurídics, almenys en comparació amb altres tipologies textuales.

Segons el *Curs de llenguatge jurídic* (2008), la veu passiva pot ser útil en ocasions molt concretes en què està justificat utilitzar-la, però no s'ha d'utilitzar per defecte ni abusar-ne, ja que

s'inverteix l'ordre natural de la frase i, com ja hem dit, això fa que les frases en passiva siguin més difícils d'entendre. En el mateix recurs es recomana l'ús de la passiva en català:

a) per ometre el responsable de l'acció

b) amb subjectes llargs

c) quan el subjecte en la versió activa és molt menys rellevant que l'objecte

Seguint aquest criteri, hem mantingut la construcció passiva original en algunes ocasions però en altres hem canviat la construcció a la veu activa, per ajustar-nos més a les preferències expressives del català:

TS: I wish to be buried in the Churchyard of Bladon.

TA: Desitjo ser enterrat al cementiri del pati de l'església de Bladon.

Aquí hem decidit mantenir la construcció passiva sense complement agent de l'original. Hem optat per aquesta opció perquè en aquest cas no és important qui fa l'acció del verb *enterrar*, sinó el lloc on Churchill vol ser enterrat.

En canvi, en altres fragments en què l'ús de la passiva no està justificat per cap dels preceptes que hem comentat i disposem d'una alternativa en veu activa més natural en català, com ja s'ha dit, hem canviat la construcció en veu passiva de l'original per la veu activa a la traducció.

TS: I bequeath to my Trustees all my medallions trophies inscribed books of manuscripts which have been presented to me

TA: Llego als meus fideïcomissaris totes les medalles, guardons, llibres amb manuscrits inscrits que m'han concedit.

TS: the gold cigar case which was given to me by the First Earl of Birkenhead

TA: la caixa de cigars d'or que em va regalar el primer comte de Birkenhead

D'aquest darrer exemple també és interessant observar que a l'original s'utilitzen sovint frases passives que actuen com a complement del nom. En la majoria d'aquests casos és fàcil i aconsellable substituir-les per frases subordinades en veu activa introduïdes per la conjunció *que*.

4.2.4 Les construccions perifràstiques i pronominals

En català tenim dos tipus de construccions en veu passiva: la passiva perifràstica i la passiva pronominal (o passiva reflexa). La primera es construeix amb el verb *ser* en forma personal i el verb principal en participi, que concorda en gènere i nombre amb el subjecte gramatical, és a dir, de forma molt semblant a com es construeix la passiva en anglès (verb *to be* conjugat + participi de passat). En canvi, la passiva pronominal catalana es construeix amb un verb en veu activa en tercera persona del singular o del plural i el pronom *es*.

La passiva pronominal és molt més comuna en català que les construccions perifràstiques i la nostra traducció també dona compte d'aquest fet, ja que és la forma que hem fet servir per a traduir la majoria de les oracions passives de l'original que hem deixat en passiva (almenys amb

més freqüència que les construccions perifràstiques). A continuació en presentem un fragment que creiem que exemplifica molt bé què justifica aquest canvi de construcció passiva perifràstica de l'anglès original a passiva pronominal a la traducció:

TS: I give to Grace Hamblin free of all duties an annuity of Five hundred pounds during her life to be paid by equal quarterly payments the first whereof shall be made three calendar months after my death

TA: Llego a Grace Hamblin una renda vitalícia de cinc-centes lliures esterlines lliures d'impostos, que es pagaran en pagaments trimestrals iguals, el primer dels quals es farà efectiu tres mesos naturals després de la meua mort.

Sembla evident que “que es pagaran” i “es farà efectiu” són molt més habituals en català que “seran pagats” i “seran fets efectius”. A més, l'ús del pronom *es* ens permet ometre el complement agent, que en aquest cas no és rellevant. De fet, ens obliga a fer-ho, ja que les passives pronominals amb complement agent son incorrectes.

4.2.5 L'aspecte verbal perfectiu i imperfectiu

Fins ara hem tractat aspectes relacionats sobretot amb el concepte d'oració. En aquest apartat i els dos següents, parlarem d'aspectes més relacionats amb el verb. Segons Ainaud, Espunya i Pujol el verb té una funció cabdal a l'oració perquè “estableix el lligam entre estructura i significat a través de la informació lexicosintàctica coneguda com a subcategorització, és a dir, determina quins elements son obligatoris per bastir una oració gramatical i a quina categoria han de pertànyer” (2010: 166).

L'aspecte verbal està relacionat amb la temporalitat interna de les accions i els estats descrits a les oracions. Hi ha dos tipus d'aspectes: el perfectiu, que indica que l'acció està acabada; i l'imperfectiu, que implica una acció inacabada. En anglès, les formes simples dels temps verbals no fan distinció d'aspectes perfectius i imperfectius dels verbs, en canvi en català tenim temps verbals amb els quals podem fer aquesta distinció. Això pot suposar algun problema de traducció: per exemple, quan s'ha de traduir un verb en *past simple* “el traductor sempre ha d'escollir entre dues interpretacions aspectuals possibles, la imperfectiva i la perfectiva, és a dir, la acabada o la inacabada” (Ainaud, Espunya i Pujol, 2010: 171-172). En la nostra traducció no ens hem trobat amb aquest tipus de problemes relacionats amb l'aspecte verbal, ja que, en cas de dubtem si l'acció està acabada o no, el context ens ha ajuda a resoldre aquest tipus d'ambigüitats:

TS: Whereas I have from time to time given to my said Wife many pictures painted by myself

TA: Atès que he regalat periòdicament a la meua esposa molts quadres que he pintat jo mateix

En anglès podem fer servir el *present perfect* per indicar que una acció s'ha realitzat en un passat recent, però també que una acció que ha començat en el passat encara continua en el present. Per tant, amb un altre context podríem dubtar si emprar l'aspecte perfectiu o imperfectiu en aquest fragment de la traducció, depenent de què interpretem d'aquest temps verbal. No obstant això, en aquest cas el context fa que l'aspecte hagi de ser per força perfectiu, ja que el testament tindrà validesa en el moment de la mort del testador i, per tant, l'acció de “donar” estarà acabada (un mort no pot realitzar aquest tipus d'accions animades).

Tanmateix, al testament hi ha moltes frases amb aspecte imperfectiu, en la majoria d'elles l'acció es mostra com a inacabada ja que es tracta de hipòtesis o supòsits:

TS: In the event of my said Wife dying during my lifetime then I bequeath the same to such of my children as shall be living at my death if more than one in equal shares.

TA: En cas que la meva esposa no em sobrevisqui, aleshores llego els mateixos béns als fills que visquin en el moment de la meva mort, a parts iguals si són més d'un.

4.2.6 El futur d'obligació

Al text original s'utilitza el futur per expressar obligació: quan el testador redacta el testament, aquest document encara no és vigent (ho serà quan es mori), per això parla d'una situació futura. En català, en canvi, preferim adoptar el punt de vista del moment en què es llegeix el testament, és a dir, quan el text és vigent, de manera que es redacta en present.

Segons la fitxa 4190/5 de l'Optimot,¹⁴ "en català, com en la majoria de les llengües romàniques, és preferible adoptar el punt de vista que la llei és vigent en el moment que el lector la llegeix. Per tant, és recomanable no fer servir el futur amb aquest valor".

Pel que fa a l'anglès, segons el portal del Cambridge Dictionary¹⁵, en anglès disposem de dos verbs modals per fer prediccions, anunciar decisions, fer ofertes i per exposar fets sobre el futur, el *will* i el *shall*. En general, el *will* s'utilitza molt més, però a la nostra traducció s'utilitza molt més el *shall*, que és més formal (només 5 vegades el *will*, per 68 el *shall*).

Exposem a continuació alguns fragments on podem observar que hem traduït el futur amb *shall* de l'original pel present en la versió en català:

TS: To each of them the said Mary Soames and John Rupert Colville the sum of Five hundred pounds if they shall respectively act as an Executor of this my Will

TA: Llego la suma de cinc centes lliures esterlines a cadascun dels esmentats Mary Soames i John Rupert Colville si esdevenen respectivament marmessors efectius del meu testament.

A la mateixa fitxa de l'Optimot que hem esmentat també s'hi indica que es pot fer servir la perífrasi d'obligació si volem remarcar el matís d'obligació, com en el fragments següents:

TS: Before any of the heirlooms shall be delivered to any person entitled to possession thereof such person shall sign a receipt for the same

TA: Abans de lliurar cap de les meves relíquies a qualsevol persona que tingui dret a posseir-les, cal que aquesta persona signi un rebut conforme les rep.

¹⁴Optimot. Consultes lingüístiques. <<https://tinyurl.com/y8zj3745>> [Última consulta: 15 de maig de 2020]

¹⁵ Cambridge Dictionary. *Future: will and shall* <https://dictionary.cambridge.org/grammar/british-grammar/future-will-and-shall> > [Última consulta: 12 d'abril de 2020]

Novament, en lloc d'emprar el futur hem emprat el present, com a l'exemple anterior. Però a diferència del fragment anterior, en què la frase és condicional, aquí és evident que cal remarcar l'obligatorietat. Per tant, hem usat la perífrasi d'obligació *caldre + que + subjuntiu* ("cal que signi").

TS: If my said Wife shall not prove to have survived me for a period of thirty days (but not otherwise) this my Will shall be construed and take effect as if she had died in my lifetime

TA: Si la meva esposa mor durant els 30 dies posteriors a la meva mort (però no en cas contrari) aquest testament s'ha d'interpretar com si no m'hagués sobreviscut.

De la mateixa manera que en l'exemple anterior, hem preferit traduir el verb *shall be construed* en present que en futur. Aquest cop, però, enlloc del verb *caldre* hem utilitzat la perífrasi d'obligació *haver de + infinitiu* ("s'ha d'interpretar").

4.2.7 El mode: les formes de subjuntiu

En català tenim tres modes verbals: l'indicatiu, el subjuntiu i l'imperatiu. Quant al mode, la diferència interlingüística més important que distingeix aquesta llengua de l'anglès es troba entre l'indicatiu i el subjuntiu. En català tenim moltes formes de subjuntiu, mentre que en anglès aquest mode gairebé no es manifesta en la flexió verbal. Per exemple, la primera persona del present d'indicatiu del verb "cantar" és *canto*, però la del present de subjuntiu és *canti*. En canvi, en anglès és *sing* en tots dos casos. A més a més, aquesta última tampoc variaria segons la persona o el número, les formes catalanes sí.

En anglès el verb modal *may* s'utilitza per expressar possibilitat. En canvi, en català aquest matís de quelcom hipotètic, no segur o desitjable l'expressem amb les formes de subjuntiu. Ho podem veure en la parella de fragments següents:

TS: for distribution amongst those of my personal friends who may desire to have some token of me

TA: per distribuir-los entre tots els meus amics personals que desitgin tenir algun record meu

En català, a més a més, "quan apareixen a l'oració principal certes peces lèxiques es fa necessari que el verb de la subordinada vagi en subjuntiu" (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 178). Entre aquestes unitats lèxiques hi ha els verbs desideratius (com ara *voler* o *desitjar*), els quals són molt presents al nostre text i que, per tant, poden comportar problemes de traducció:

TS: I express the wish (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife shall bequeath my said papers

TA: Expresso el desig (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal) que la meva esposa llegui els esmentats papers

En català cal emprar el present de subjuntiu (*llegui*), doncs emprar la forma indicativa (*llego*) donaria lloc a un error gramatical.

4.2.8 Els noms compostos

L'anglès té molta més capacitat que el català de formar noms compostos. És per això que en algunes ocasions ens trobem amb mots compostos que en català no existeixen i els hem de traduir utilitzant altres estructures:

TS: I WISH to be buried in the Churchyard of Bladon

TA: Desitjo ser enterrat al cementiri del pati de l'església de Bladon

4.2.9 Les nominalitzacions

Com veurem amb més profunditat a l'apartat següent, dedicat al gerundi, la nominalització del gerundi és un fenomen molt corrent en anglès, però no pas en català. Per aquest motiu, a vegades allà on en anglès s'utilitzen gerundis en la nostra traducció hem utilitzat l'infinitiu amb el mateix valor nominal. Aquest fragment ho exemplifica molt bé:

TS: they shall have in respect thereof all the powers of disposition leasing management repair building development equipment furnishing and improvement

TA: tindran plens poders per alliberar, llogar, gestionar, reparar, construir, desenvolupar, equipar, moblar i millorar

És habitual que, allà on l'anglès utilitza el gerundi nominalitzat (acabats amb el sufix *-ing*), per a construir noves paraules en català haguem d'utilitzar més diversitat de morfemes derivatius.

4.2.10 El gerundi i els seus usos

El gerundi, juntament amb l'infinitiu i el participi, és una de les tres formes no personals del verb. En català l'utilitzem sobretot per expressar que una acció passa simultàniament o amb anterioritat a la que expressa el verb principal de l'oració.

En anglès, els gerundis es formen afegint la terminació *-ing* a l'infinitiu i tenen molts més usos que en català. Com hem dit a l'apartat anterior, poden exercir la mateixa funció que un nom, igual que els infinitius en català.

També, a diferència del català, en anglès hi ha un important nombre de verbs i preposicions que exigeixen un gerundi com a complement. En molts d'aquests casos en català fem servir l'infinitiu o les formes de subjuntiu:

TS: but without creating any trust or imposing any legal obligation upon my said Wife

TA: però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal sobre la meva esposa

En anglès la preposició *without* exigeix l'ús del gerundi (*creating, imposing*), en canvi en català *sense* no pot anar seguida de gerundi. Una possible solució és la que hem comentat, fer servir l'infinitiu (*crear, imposar*).

També hem utilitzat l'infinitiu en alguns casos en què en el text en anglès trobem un gerundi que fa de complement del nom, com en el fragment següent:

TS: give in writing to my said son-in-law the option of purchasing

TA: entreguin per escrit al meu esmentat nebot l'opció de comprar

La preposició *of* exigeix l'ús del gerundi, mentre que en català, un altre cop, necessitem un infinitiu.

4.2.11 El gènere gramatical

En català tots els substantius tenen un gènere gramatical (masculí o femení), que es manifesta a través de morfemes de gènere. En canvi, en anglès només tenen un gènere els noms que fan referència éssers sexuats (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003). Segons apunten els mateixos autors, aquesta categoria gramatical només es manifesta quan en l'entorn sintàctic hi apareixen

- a) determinants possessius en singular
- b) pronoms personals de tercera persona del singular
- c) relatius i interrogatius *who* i *whom*

Aquest fet afecta directament com hem de traduir adjectius i determinants de l'anglès al català. Ho veurem als apartats següents.

4.2.12 L'adjectiu

Quant a l'adjectiu, trobem dues diferències principals entre el català i l'anglès: la col·locació de l'adjectiu respecte el nom i la (in)variabilitat segons el gènere gramatical del nom al qual complementen.

Per una banda, en català en circumstàncies normals situem els adjectius (excepte quan s'usen de forma valorativa) darrera el nom que complementen, mentre que en anglès els col·loquem normalment darrera aquest nom:

TS: private and state papers

TA: documents privats i estats

Per altra banda, tant en anglès com en català els adjectius concorden en gènere i nombre amb el nom al qual es refereixen. En anglès, però, els adjectius no varien segons el gènere ni el nombre, (l'adjectiu *brave*, per exemple, tant es pot referir a un nen, com a una nena, com a un grup de persones), en canvi, en català, tots els adjectius singulars i plurals varien entre sí i, a més a més, tenim molts adjectius que tenen també formes diferents per al masculí i el femení. Per tant, hem d'utilitzar la que toqui depenent de si l'adjectiu es refereix a un nom masculí o a un de femení (nen *valent*, però nena *valenta*). En traduir de l'anglès al català, evidentment, cal tenir en compte aquest fet per evitar cometre errors de concordança:

TS: I bequath to my said Wife all recordings made by me of my speeches or of extracts from my writings and all finished or unfinished articles or other literary work left by me at my death

TA: Llego a la meva dona totes les gravacions que he fet dels meus discursos o de fragments dels meus escrits i tots els articles acabats o inacabats o altra obra literària que deixi en el moment de la meva mort

En la traducció, els adjectius que complementen el nom *articles* són *acabats* o *inacabats* (formes masculines i plurals de l'adjectiu) perquè, per un costat, *article* és un nom que en català té atribuït el gènere gramatical masculí i, per l'altre, perquè es tracta de més d'un. Així mateix, l'adjectiu literari està escrit en la forma femenina singular de l'adjectiu (*literària*) perquè complementa a un nom femení singular (*obra*). Si intercanviéssim les referències dels noms i adjectius, hauríem de dir *obra (in)acabada* i *article literari*, en canvi les formes dels adjectius en anglès seguirien sent les mateixes (*finished, unfinished* i *literary*)

4.2.13 Els articles i altres determinants

La distinció dels noms en les categories de gènere masculí i femení que tenim en català (i que ja hem comentat en l'apartat anterior) també té implicacions en la traducció dels articles i determinants.

Si ens fixem primer en els articles, en català tenim diverses formes tant per l'article definit com l'indefinit. N'utilitzem unes o altres depenent de si precedeixen un nom masculí o femení, i singular o plural: *un, una, uns* i *unes* per l'article indefinit; *el, la, els* i *les* pel definit. En anglès, en canvi, en el cas del singular només tenim l'article indefinit *a/an* i el definit *the*:

TS: Before any of the heirlooms shall be delivered to any person entitled to possession thereof such person shall sign a receipt for the same

TA: Abans de lliurar cap de les meves relíquies a qualsevol persona que tingui dret a posseir-les, cal que aquesta persona signi un rebut conforme les rep

Atès que *reliíquies* és un nom femení plural, en aquest primer fragment *the* l'hem traduït per *les*. Així mateix, hem traduït l'article indefinit *a* per *un* perquè *rebut* és masculí singular.

TS: Whereas under or by virtue of a Deed of Settlement dated the thirty first day of July One thousand nine hundred and forty-six

TA: Es fa constar que en virtut d'una acta de constitució que data del 31 de Juliol de 1946

En canvi, en aquesta segona parella de fragments hem de traduir el *the* per *el* i *a* per *una*, ja que en català *dia* és masculí i *acta* femení.

Quant als articles, una altra diferència interlingüística entre l'anglès i el català és que en anglès "un nom que funcioni com a atribut classificador d'un subjecte específic va determinat per l'article indefinit *a/an*", en canvi en català aquest determinant no és necessari" (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 161). Podem comprovar que hem fet cas a aquest criteri comparant els fragments següents:

TS: THE RIGHT HONOURABLE SIR WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL_of Chartwell Manor Westerham in the County of Kent a Knight of the Most Noble Order of the Garter

TA: EL Molt Honorable Sir Winston Leonard Spencer Churchill amb domicili a Chartwell Manor de la població de Westerham, al comtat de Kent, Cavaller de la Molt Noble Orde de la Lligacama

Ainaud, Espunya i Pujol afirmen que en català utilitzem l'article personal "per a indicar una relació d'igualtat social o de proximitat afectiva amb una determinada persona" (2003: 235). Tot i que siguin persones properes a Churchill, per mantenir un registre elevat al text d'arribada i no

anar en contra del caràcter impersonal característic del llenguatge jurídic, hem preferit no utilitzar l'article personal. Ho podem comprovar al fragment següent:

TA: A Elizabeth Gilliatt, quatre-centes lliures esterlines.

Amb relació al que comentàvem al paràgraf anterior, volem afegir que, en general, als textos paral·lels consultats tampoc s'utilitza l'article davant de noms de persona (**l'Elizabeth*).

En canvi, en alguns casos en què en anglès no és necessari, en català sí que cal posar article davant de noms comuns. Ho exemplifiquem amb els dos fragments següents:

TS: I BEQUEATH to my said Wife TA: Llego a la meva esposa

TS: I GIVE to my son-in-law TA: Llego a l meu nebot

Deixem els articles i però tornem al gènere, perquè volem deixar clar que cal tenir en compte el gènere gramatical de les paraules també en traduir altres tipus de determinants, no només els articles. Els determinants possessius i numerals, per exemple, també tenen menys variabilitat de formes en anglès que en català:

TS: I bequeath to my said Wife all recordings made by me of my speeches or of extracts from my writings and all finished

TA: Llego a la meva esposa totes les gravacions que he fet dels meus discursos o de fragments dels meus escrits i tots els articles acabats o inacabats

Podem observar que en anglès el determinant possessiu *my* es tradueix en aquest fragment de dues formes diferents, ja que en anglès no varia, però en català sí que l'hem de fer concordar en gènere i nombre amb el nom que complementen. Per aquest motiu, la forma equivalent a *my* és *meva* quan es refereix a *l'esposa*, però *meus* quan es refereix a *discursos* i a *escrits*.

Així mateix, en el fragment següent hem traduït el numeral cardinal *two thousand per dues mil* perquè es tracta de lliures esterlines (un nom femení), si fossin euros la traducció correcta seria *dos mil*:

TS: To Anthony Forbes Moir Two thousand pounds

TA: A Anthony Forbes Moir, dues mil lliures esterlines.

4.2.14 Adverbis i preposicions: les preposicions sufixades

Els textos jurídics anglesos estan plens d'adverbis, preposicions i conjuncions molt formals (Alcaraz, 2007), i el nostre text no n'és una excepció. Volem destacar sobretot la gran quantitat d'adverbis compostos que hi ha al text formats pels adverbis *here*, *there* i *where* seguits d'una o més preposicions, formes lingüístiques també anomenades preposicions sufixades. Segons Doblas (1996: 302) "les preposicions sufixades són un tipus d'arcaisme molt present als textos jurídics anglesos, que ajuden a cohesionar els textos i serveixen per fer referències a parts del text concretes". Hem recollit a la taula 1 totes les que apareixen al testament original, juntament amb les seves respectives definicions (extretes del diccionari en línia Macmillan Dictionary).

Preposició sufixada	Definició
Hereby	used for stating that something said or written in statement or document is now official or for emphasizing what you are saying.
hereinafter	later in this statement, document, or contract. This word is often used in official and legal documents.
hereinbefore	before in this statement, document, or contract. This word is often used in official and legal documents.
Hereof	of or involving something that has been mentioned
Hereto	to this. This word is often used in official and legal documents.
Heretofore	until this time or before now. This word is often used in official and legal documents.
Hereunder	as stated in the next part of this document. This word is often used in official and legal documents
Hereunto	an archaic word for hereto
Thereby	because of, or by means of, what has just been mentioned
Therein	in a particular place, activity, or piece of writing that has been mentioned
Thereof	of or involving something that has been mentioned
Thereto	to or involving something that has been mentioned
Therewith	with something that has been mentioned
Whereby	used for saying that something is done according to the method, arrangement, rule etc that has been referred to

Whereof	an old word meaning ‘of or about the thing that has been referred to
Wheresoever	used for emphasis to mean ‘wherever’

Taula 1: Recull de preposicions sufixades presents al text de sortida

A continuació, veurem exemples de l'ús d'aquest tipus de preposicions sufixades a l'original i intentarem explicar com hem solucionat els problemes de traducció que poden plantejar pel fet que en català aquest tipus de formes lingüístiques no existeixen.

TS: BEFORE any of the heirlooms shall be delivered to any person entitled to possession thereof

TA: Abans de lliurar cap de les meves relíquies a qualsevol persona que tingui dret a posseir-les

En el següent exemple, per exercir la funció de la preposició sufixada anglesa podem utilitzar una frase subordinada introduïda per *que*:

TS: unto the Trustees of the 1946 Settlement to be held by them as an addition to the Trust Property thereby settled.

TA: als fideïcomissaris de l'Acta de 1946, que els guardaran com a afegit de la propietat fiduciària que s'estableix en aquella Acta.

En català, un altre recurs que resulta molt útil per exercir la mateixa funció i no allargar el text són els pronoms febles:

TS: I have delivered to the Trustees of that Settlement various documents and private and state papers therein mentioned and have parted with all interest therein.

TA: He lliurat als fideïcomissaris d'aquesta Acta diversos documents privats i estatals que s'hi mencionen, que s'han repartit entre tots els interessats que hi figuren.

També podem substituir les preposicions sufixades per una locució prepositiva:

TS: hereinafter referred to as “the 1946 Settlement”

TA: a partir d'ara, “l'Acta de 1946”

La definició de *hereinafter* és “later in this statement, document, or contract”, però pel context l'expressió catalana *a partir d'ara* ja s'entén com *a partir d'ara en aquest document*.

O també podem reconstruir el fragment amb una altra estructura sintàctica:

TS: I REQUEST my said Wife to feel no reluctance or hesitation in selling any of the said pictures either with or without copyright therein or in any part thereof.

TA: insto a la meva esposa que no se senti reticent o dubtosa de vendre cap d'aquests quadres, ja sigui incloent o no els seus respectius drets d'autor, total o parcialment.

Per acabar amb les preposicions sufixades, volem remarcar que a vegades aquestes formes lingüístiques “són presents al text només a causa dels trets arcaïtzants que es conserven en l'anglès jurídic i que es manifesten a la morfosintaxis” (Alcaraz, 2007: 76). En aquests casos en què, a efectes pràctics, son supèrflues, hem optat per ometre-les:

TS: my Trustees shall not be liable in any way for any loss damage or depreciation or for any omission to insure or any other omission or any unauthorised dealing therewith or disposition thereof.

TA: els meus fideïcomissaris no seran responsables en cap cas de cap pèrdua, dany o depreciació, ni de qualsevol omissió d'assegurar o de qualsevol altra mena d'omissió ni de qualsevol transacció o disposició no autoritzada.

Un altre adverbí que apareix al text original i que no existeix com a tal en català és *otherwise*. En aquest cas l'hem traduït per una locució prepositiva equivalent, *en cas contrari*:

TS: If my said Wife shall not prove to have survived me for a period of thirty days (but not otherwise)

TA: Si la meva esposa mor durant els 30 dies posteriors a la meva mort (però no en cas contrari)

Finalment, volem comentar que en traduir de l'anglès al català també cal que tinguem en compte que en català es produeix el fenomen de la caiguda d'algunes preposicions quan van seguides de la conjunció *que*, un fenomen inexistent en anglès que ens pot provocar errors si caiem en el calc:

TS: in the event of my dying TA: en cas que em mori

En aquest cas concret cal vigilar que no ens passi per alt la caiguda de la preposició *de*. Si no l'haguéssim detectat i haguéssim escrit *en cas de que em mori*, haguéssim comès un error gramatical. Aquests errors poden costar de detectar per la influència de la llengua oral, en què en molts casos pronunciem les preposicions darrera de *que* quan és incorrecte fer-ho.

4.2.15 Les conjuncions

Pel que fa a les conjuncions, hem de dir que no ens han suposat massa problemes de traducció. En català disposem de conjuncions que tenen la mateixa funció que les conjuncions angleses més freqüents. Concretament, les que apareixen amb més freqüència a la nostra traducció són *and*, *or*, *when*, *that* i *but*, que normalment es poden traduir fàcilment per *i*, *o*, *quan*, *que* i *però*, respectivament, així que generalment els hem traduït per aquestes conjuncions equivalents en català. Les tres parelles de fragments següents ens serveixen per exemplificar-ho.

TS: when they attain the age of Twenty-one years

TA: quan aquests descendents tinguin o arribin a complir l'edat de 21 anys

TS: it is my hope and intention to select during my lifetime such furniture pictures books ceremonial documents and other objects of natural or historic interest now belonging to me.

TA: tinc l'esperança i la intenció de, en el temps que em queda per viure, seleccionar i fer una llista de mobles, quadres, llibres, documents solemnes i altres objectes amb interès natural o històric.

TS: If my said Wife shall not prove to have survived me for a period of thirty days (but not otherwise)

TA: Si la meva esposa mor durant els 30 dies posteriors a la meva mort (però no en cas contrari)

4.3 Criteris lèxics i estilístics

Com hem explicat al marc teòric, els ordenaments jurídics anglès i català tenen certes diferències. Per això "algunes referències conceptuals que apareixen al text de sortida pot ser que no existeixin a la cultura del text d'arribada i viceversa, o que no es corresponguin del tot" (Ainaud, Espunya i Pujol: 2003: 127). Segons aquests autors, aquestes diferències conceptuals es reflecteixen en el lèxic i això pot originar problemes de traducció. A més a més, el llenguatge

jurídic de cada idioma té certes peculiaritats estilístiques que cal que el traductor valori si cal mantenir intactes a la traducció o adaptar-les a les preferències de la cultura d'arribada.

En els següents apartats parlarem dels problemes de traducció que poden provocar les diferències lèxiques entre l'anglès i el català i justificarem els criteris que hem seguit en emprar les formes lèxiques presents a la nostra traducció i l'estil del nostre text d'arribada.

4.3.1 La connotació i la denotació

Les paraules, a banda de tenir un o diversos significats denotatius (els literals, els que trobem recollits als diccionaris) tenen també significats connotatius. Els significats connotatius son subjectius, és allò que ens transmet una paraula o expressió més enllà del(s) significat(s) denotatiu(s).

Evidentment, els traductors no podem saber quines connotacions transmeten totes les paraules a cadascú. Però sí que és important que tinguem en compte certes connotacions que els parlants d'una llengua atribuïm a les paraules de forma majoritària. Per exemple, al color negre li atribuïm connotacions negatives: és un color que relacionat amb la mort, el dol, el dolor, la incertesa, etc.

Algunes de les decisions que hem pres en traduir el testament també s'han vist afectades per la denotació. Un exemple és la traducció de la paraula *heirloom*: "a valuable or special possession that has belonged to a family for many years" (MacMillan Dictionary). En català tenim la paraula *reliquia*. Una de les accepcions que trobem als diccionaris d'aquesta paraula és bastant semblant a la de *heirloom*: "vestigi que es conserva d'una realitat passada, d'un temps passat" (Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana), la qual cosa ens podria fer pensar que *reliquia* és el terme equivalent a *heirloom* en català. No obstant això, molta gent de parla catalana atribueix a la paraula *reliquia* connotacions religioses (segurament com a conseqüència de les altres accepcions que té). Per aquest motiu vam preferir traduir aquesta paraula per *record* enlloc de *reliquia*, tot i que el significat del primer terme sigui més general i menys precís que el del segon.

4.3.2 Els falsos amics

Els falsos amics son mots parònims, és a dir, amb una forma semblant, però que tenen significats diferents. Aquest tipus de mots poden provocar problemes de traducció pel fet que el traductor pot deduir erròniament el significat d'una paraula pensant-se que el significat de la paraula en una llengua és el mateix que té la que s'hi assembla en l'altra llengua (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003). Alguns falsos amics tenen sempre significats diferents en les dues llengües, mentre que altres només tenen alguna accepció diferent. Per aquest motiu, el context sovint esdevé molt útil per saber si la paraula es pot traduir pel seu fals amic o no.

A la taula 2 (a la següent pàgina) exposem alguns casos de falsos amics que apareixen a la nostra traducció. Hi hem inclòs el fragment original amb el fals amic subratllat (primera columna), el mot en català pel qual podem confondre el mot anglès, és a dir, el seu fals amic, contextualitzat (segona columna), com hem traduït aquests falsos amics a la nostra traducció, també amb el seu context (tercera columna) i una breu explicació en la qual justifiquem la traducció:

Mot anglès que pot provocar confusió	Forma parònima catalana del mot anglès	Traducció del mot anglès emprada	Explicació i justificació
so far as not <u>disposed of</u> by her	Disposar	si no se n'ha <u>desapropiat</u> ja en vida	<i>To dispose</i> té tres accepcions i cap d'elles coincideix amb les que té el verb <i>disposar</i> en català. En aquest cas <i>dispose of</i> és un <i>phrasal verb</i> que en aquest context vol dir “to get rid of something that you no longer need or want”, per tant coincideix amb el significat de <i>desapropiar-se</i> : “desfer-se” o “desprendre’s” d’alguna cosa.
this my Will shall be <u>construed</u> and take effect	Construir	aquest testament s’ha d’ <u>interpretar</u>	<i>To construe</i> té una única accepció, “to understand the meaning of something in a particular way”, que coincideix amb el significat del verb <i>interpretar</i> , no pas amb la de <i>construir</i> com podria semblar.
The rest of my <u>estate</u>	Estat	la resta del meu <u>patrimoni</u>	Si bé és cert que una de les accepcions de <i>estate</i> i <i>estat</i> coincideixen, en aquest cas <i>estate</i> vol dir “all the property and money that belongs to someone, especially someone who has just died”. Per tant, en aquest cas el significat coincideix amb el de <i>patrimoni</i> , “conjunt de béns, de valors i de crèdits que posseeix una persona o una institució”.
including the lending or deposit of money on any personal or other <u>security</u>	Seguretat	incloent-hi el préstec o ser utilitzats com a préstec o <u>aval</u>	En molts casos l’equivalent de <i>security</i> és seguretat, però en aquest cas <i>security</i> vol dir “property or goods that you agree to give to someone who has lent you money if you cannot pay the money back”. Per tant, en aquest cas <i>security</i> és un fals amic que cal traduir per <i>aval</i> o alguna altra paraula amb un significat semblant.
I declare that when such <u>appropriation</u> shall have been made	Apropiació	Declaro que quan aquesta <u>assignació</u> s’hagi dut a terme	<i>Appropriation</i> té dos significats, un coincideix amb el que té <i>apropiació</i> en català (“the action of taking something, especially when you have no right to take it”) però en aquest cas <i>appropriation</i> és “the money that must be used in a particular way, according to an official decision”. Per tant, traduir aquest mot per <i>assignació</i> és molt més adequat que per <i>apropiació</i> .

Subject as aforesaid I <u>direct</u> my wife	Dirigir	Subordinat al que s'ha dit anteriorment, <u>disposo</u> que la meva esposa	Una de les accepcions de <i>to direct</i> té el mateix significat que té el verb català <i>dirigir</i> , però en aquest cas significa “to give instructions to do something” i per a aquest sentit en els textos jurídics catalans usem el verb <i>disposar</i> .
<u>Section 55 (1)</u> of the Administration of Estates Act	Secció	<u>l'article 55(1)</u> de la Llei d'administració d'herències	A <i>Section</i> , referit a una llei, és un article d'una llei, no pas una de les seves seccions.

Taula 2: Recull de falsos amics presents al text de sortida

4.3.3 L'ambigüitat, el masculí genèric i les formes dobles

Segons Ainaud, Espunya i Pujol, “el traductor de l'anglès al català s'enfronta constantment a oposicions en la llengua d'origen que no pot conservar en la llengua meta, o bé amb mots ambigus en el text d'origen que ha de «desambiguar» en el text meta” (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 222).

Una premissa que hem seguit al llarg de tota la traducció ha estat assegurar-nos d'esvair qualsevol ambigüitat que se'ns pogués plantejar al text de sortida, ja que per les característiques del nostre text és molt important que, igual que el text de sortida, el text meta només es pugui interpretar d'una sola manera. Per aquesta raó, hem hagut d'anar amb molt de compte a l'hora de traduir certs mots i fragments que, depenent de quina manera es tradueixen, podrien induir a confusió.

Per exemple, si traduïm la paraula *children* per *fills*, a priori tant podríem interpretar que *fills* es refereix a *fills i filles*, com només als *fills homes*. Tanmateix, Winston Churchill només tenia un fill home. Això, sumat al fet que la paraula *fills* és plural, ens permet traduir sense problemes *children* per *fills* a la nostra traducció, ja que la paraula *fills* s'ha de referir per força al fill i a les filles i, per tant, no hi ha lloc per a l'ambigüetat:

TO: If any of my children shall die in my lifetime

TA: Si qualsevol dels meus fills no em sobreviu

Per a traduir les paraules *executors* i *trustees* hem seguit el mateix criteri que en el cas anterior: com que Churchill nomena fideïcomissaris i executors del seu testament dues dones i un home, també podem traduir *executors* i *trustees* per *marmessors* i *fideïcomissaris*, respectivament, sense donar lloc a cap mena d'ambigüitat, ja que el terme és masculí i plural i, per tant, només pot incloure tant el marmessor/fideïcomissari home com les dues dones (si es referís només a l'home no s'utilitzaria el plural). A continuació podem veure una parella de fragments que exemplifiquen el que acabem de comentar:

TO: I appoint my wife Clementine Ogilvy Spencer Churchill my daughter Mary Soames and John Rupert Colville of the Old Rectory Stratfield Saye Reading in the county of Berks C.B., C.V.O. (hereinafter called “my trustees”) to be the executors and trustees of this my will

TA: Nomeno la meva esposa, Clementine Ogilvy Spencer Churchill, la meva filla Mary Soames i John Rupert Colville amb domicili a The Old Rectory de Stratfield Saye, a Reading, al comtat de Berks, Company de l'Orde del Bany (CB) i Comandant del Reial Ordre Victorià (CVO)— a partir d'ara anomenats “els meus fideïcomissaris”— els marmessors i fideïcomissaris del meu testament.

En canvi, en altres casos en què aquestes paraules s'utilitzen en singular (*trustee, executor*) perquè es refereixen a només un d'ells (o a qualsevol d'ells), hem cregut convenient utilitzar les formes dobles en la traducció (marmessor/a, fideïcomissari/a). Això ho hem decidit així perquè aquests termes es poden referir a una sola dona en concret i, per aquest motiu, el masculí genèric no ens semblava massa apropiat:

TS: Any Executor or Trustee in the administration of my Estate or the conduct of the Trust business may instead of acting personally employ and pay an Agent whether being a Solicitor or any other person to transact all business and do all acts required to be done in the administration of trusts including the receipt and payment of the money

TA: A fi d'administrar el meu patrimoni o de dirigir el negoci fiduciari, en lloc d'actuar personalment, qualsevol marmessor/a o fideïcomissari/a podrà contractar i pagar agents, ja siguin advocats o qualsevol altra persona, per dur a terme tots els assumptes i fer totes les accions necessàries que calgui en relació amb l'administració dels fideïcomisos, incloent la recepció i pagament de diners.

D'aquesta parella de fragments també volem comentar que hem traduït *an Agent* i *a Solicitor* pels seus equivalents però en plural (*agents* i *advocats*, respectivament). Ho hem fet així pel mateix motiu que hem comentat més amunt: tenint en compte que el sentit no varia, ens sembla més inclúsiu utilitzar el masculí genèric en plural que en singular.

També podríem haver utilitzat les formes dobles (un/a agent, o un/a advocat/da), però com que ja fem aquest recurs per a traduir *executor* i *trustee*, hem pensat que utilitzar-lo també per *agent* i *advocat* carregaria massa el text i dificultaria la lectura.

Amb aquesta mateixa voluntat de màxima claredat d'expressió i alhora fluïdesa textual, per traduir termes que apareixen freqüentment al text com *trustee* i *executor* hem preferit emprar les formes dobles abreujades que les senceres (contradient així alguns criteris de redacció consultats, que en general recomanen reservar les formes dobles abreujades per a textos breus). Des del nostre punt de vista, l'ús de les formes dobles senceres al nostre text hagués dificultat la lectura més que les abreujades, principalment per dos motius: en primer lloc, per la gran freqüència amb què *trustee* i *executor* apareixen al text. Si haguéssim optat per les formes dobles senceres el text s'hagués fet més llarg i feixuc de llegir. En segon lloc, perquè a la nostra traducció aquestes paraules solen anar precedides del determinant *qualsevol* (que no varia segons el gènere), així que ja ens estalviem doblar també el complement, la qual cosa fa que les formes dobles abreujades provoquin menys "sotracs" en la lectura. És a dir, creiem que és més feixuc llegir reiteradament "el/la marmessor/a" que "qualsevol marmessor/a".

Amb el mateix criteri, també ens hem aprofitat que *comptable* no varia segons el gènere per doblar l'article que precedeix aquest mot a la traducció, sense necessitat de doblar també el nom: "un/a comptable":

TS: in the case of dispute to be determined by an Accountant to be appointed by my Trustees

TA: En cas de conflicte sobre quin ha de ser aquest import, aquest serà determinat per un/a comptable designat/da pels meus fideïcomissaris.

Tanmateix, en algun cas puntual sí que hem decidit emprar algunes formes dobles senceres al text d'arribada, però que en tots aquests casos les formes dobles ja eren presents a l'original. Aquí en tenim un exemple:

TS: Now I hereby request my said Wife or other the person or persons who may become entitled to the said effects upon my death

TA: Insto, per mitjà d'aquest document, la meua esposa o la persona o persones a qui s'hagin atorgat els drets amb relació a les meves pertinències a partir de la meua mort

Aquí, si no s'empra la mateixa forma doble de l'original (en aquest cas singular i plural, no pas masculí i femení), es perd l'èmfasi que Churchill posa en el fet que es pot tractar d'una o més persones. A més a més, també ens sembla adient mantenir a la traducció algun tret de l'estil redundat del text original, característic del llenguatge jurídic anglès.

Creiem que totes aquestes decisions que hem explicat en aquest apartat han contribuït, en definitiva, a fer que el text meta tingui un bon equilibri entre diversos elements que cal tenir en compte a l'hora de traduir, tots ells importants: la precisió (en el sentit de no ambigüitat), la facilitat de lectura, un bon ús del llenguatge no sexista i la fidelitat al text original.

4.3.4 Els topònims, els antropònims i altres noms propis

En aquest apartat explicarem quins criteris hem fet servir per traduir els topònims, antropònims i altres noms propis a la nostra traducció. Ens hem basat sobretot en les orientacions que apareixen al document *Criteris de traducció de noms, denominacions i topònims* (a partir d'ara, "CTNDT"), publicat per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

Segons aquest document "el nom propi de persona no es tradueix. Qui tradueix o redacta un text no ha de decidir si es tradueix o no el nom d'una persona; ha de ser ella mateixa qui ho decideixi i actuï d'acord amb el marc legal." Així doncs, seguint aquesta recomanació, no hem traduït cap dels antropònims que apareixen al text:

TS: I appoint my Wife CLEMENTINE OGILVY SPENCER CHURCHILL my daughter MARY SOAEMES and JOHN RUPERT COLVILLE

TA: Nomeno la meva esposa, Clementine Ogilvy Spencer Churchill, la meva filla, Mary Soames, i John Rupert Colville

Quant als topònims, segons el CTNDT totes les llengües tenen tendència a adaptar els topònims que hi arrelen, és a dir, a la creació d'exotopònims. No obstant això, "el criteri bàsic per a l'ús d'aquestes formes és que tinguin tradició en la llengua d'arribada" (CTNDT: 27). Els topònims que apareixen al nostre text no són gaire coneguts a la llengua d'arribada. Per tant, hem decidit no traduir-los:

TO: JOHN RUPERT COLVILLE of The Old Rectory Stratfield Saye Reading in the County of Berks

TA: John Rupert Colville, amb domicili a The Old Rectory de Stratfield Saye, a Reading, al comtat de Berks

TS: including Chartwell Manor House TA: que inclou la Chartwell Manor House

Per un costat, *house* és una paraula molt coneguda en la llengua d'arribada; per l'altre, qui coneix mínimament la biografia de Churchill fins i tot pot saber que la seva residència habitual tenia aquest nom. Així doncs, tot i que es tracta d'antropònims que no tenen tradició a la llengua d'arribada, no traduir-los tampoc genera problemes de comprensió del text.

Tampoc hem traduït el nom d'alguns noms propis referits a coses als quals es fa referència al testament. Un bon exemple és *National Trust* (una organització benèfica). "Els criteris de traducció més habituals per a traduir noms d'institucions són la traducció del nom pel seu equivalent lingüístic en la llengua d'arribada" (CTNDT: 14). Tanmateix, Anabel Borja (2005) afirma que el *trust* és una figura jurídica que no té un equivalent exacte al sistema jurídic espanyol. Així doncs, davant aquesta dificultat de trobar un mot equivalent en català, per mantenir la precisió lèxica i no perdre cap matís de significat, hem preferit optar per la no traducció d'aquest nom:

TS: has been transferred to the National Trust

TA: s'ha transferit a la National Trust

En canvi, sí que hem trobat en un glossari bilingüe (Beigbeder, 1997: 381) un equivalent establert en català per al terme anglès *deed of settlement*, on es recull *acta de constitució* com a equivalent del terme anglès. Per això, en aquest cas sí que l'hem traduït:

TS: Whereas under or by virtue of a Deed of Settlement

TA: Es fa constar que en virtut d'una Acta de constitució

4.3.6 Convencions

Moneda:

Les unitats monetàries de països anglòfons tenen la seva traducció corresponent i, evidentment, l'hem utilitzat a la nostra traducció: hem traduït la denominació de la moneda britànica en anglès (*pound*) per *lliura esterlina*, que és un terme força conegut pels parlants del català.

TS: To Anthony Montague Brown Five thousand pounds

TA: A Anthony Montague Brown, cinc mil lliures esterlines.

En canvi, no hem convertit els imports expressats en aquesta moneda al seu valor en euros perquè el text objecte d'estudi no és recent i, tal i com apunten Ainaud, Espunya i Pujol (2003: 241), "en aquests casos resulta impossible fer una conversió de divises adequada".

Abreviacions:

Al principi del text original apareixen les sigles *C.B.* i *C.V.O.*, que són les condecoracions que ostenta el marmessor i fideïcomissari del testament, John Rupert Colville. Més endavant, trobem les sigles *P.C.*, *C.B.E.* i *M.P.*, que es refereixen a les distincions d'Arthur Christopher John Soames (el gendre de Churchill).

En cap d'aquests casos no ens sembla adient emprar només les sigles a la traducció, ja que no són gens conegudes a la cultura d'arribada i, per tant, per si soles no aporten cap mena d'informació al lector de la traducció. No obstant això, hem observat que la denominació completa es pot traduir de diverses maneres segons quin recurs es consulti, així que hem cregut convenient mantenir també les sigles a la traducció, amb la finalitat d'esvaïr qualsevol dubte que pugui generar la traducció de la denominació completa de la distinció. Així doncs, com podem veure als fragments següents, hem optat per incloure la denominació completa d'aquestes distincions al text meta i, tot seguit, les sigles corresponents a la distinció entre parèntesis:

TS: JOHN RUPERT COLVILLE of The Old Rectory Stratfield Saye Reading in the County of Berks C.B., C.V.O.

TA: John Rupert Colville, amb domicili a The Old Rectory de Stratfield Saye, a Reading, al comtat de Berks, Company de l'Orde del Bany (CB) i Comandant del Reial Orde Victorià (CVO)

TS: The Right Honourable Arthur Christopher John Soames P.C., C.B.E., M.P.

TA: Llego al meu nebot, el molt honorable Arthur Christopher John Soames, membre del Consell Privat del Regne Unit (PC), Comandant del Molt Excel·lent Orde de l'Imperi Britànic (CBE) i membre del Parlament Britànic (MP).

Com ja hem comentat a l'apartat 4.1.1, dedicat al manlleu, no hem traduït les sigles perquè la no traducció és el procediment més habitual per traduir sigles que fan referència a termes

culturals (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003). En canvi, sí que hem traduït la denominació completa que correspon a aquestes sigles. Per conèixer-ne el significat hem consultat la pàgina web de la monarquia britànica¹⁶, que és la institució encarregada d'atorgar tots aquests títols. Pel que fa a la seva traducció al català, ens hem servit de la denominació de totes aquestes distincions tal i com es recull a la Gran Enciclopèdia Catalana.

Majúscules i minúscules:

En aquest apartat exposarem les diferències d'ús de les lletres majúscules i minúscules entre el text de sortida i el d'arribada. A la traducció hem seguit els criteris d'ús sobre aquesta mena de convencions que es detallen al document *Majúscules i minúscules* (2016) i al *Curs de llenguatge jurídic* (2008).

Ens fixarem sobretot en les majúscules que tenen una funció distintiva, ja que no hi ha diferències molt destacables entre l'anglès i el català quant a la funció demarcativa de les majúscules (la que tenen els mots que van en majúscules a causa de la seva posició al text). A més a més, la funció demarcativa de les majúscules del text de sortida seria difícil d'analitzar a causa de l'escassetat de signes de puntuació del text original, que ja comentarem més endavant.

Així doncs, centrant-nos en les majúscules amb funció distintiva, en primer lloc volem esmentar que al text de sortida les paraules que inicien un paràgraf (generalment subjecte + verb) estan escrites en majúscules. Segons el *Curs de llenguatge jurídic* (2008: 29) "és inadequat utilitzar les majúscules dins del text per destacar-ne un fragment (tret dels títols)". Per això, a la nostra traducció hem escrit aquestes paraules en minúscules, mantenint només les majúscules inicials (amb funció demarcativa):

TS: I REVOKE all other Wills and testamentary dispositions heretofore made by me

TA: Revoco tots els altres testaments i disposicions testamentàries que hagi fet anteriorment.

En segon lloc, és interessant destacar que hem escrit totalment en minúscules alguns noms comuns que al text original estan escrits amb majúscula inicial. Els hem recollit, contextualitzats, a la taula següent (subratllats i amb una explicació del motiu d'aquests canvis):

Fragment text de sortida	Fragment text d'arribada	Justificació
all other <u>Wills</u>	tots els altres <u>testaments</u>	Les designacions genèriques de classes de documents s'escriuen en minúscules
I APPOINT my Wife	Nomeno la meva <u>esposa</u>	Als testaments en català no s'acostuma a distingir la denominació de les relacions familiars amb majúscula inicial.
Reading in the <u>County</u> of Berks	a Reading, al comtat de Berks	S'escriu amb minúscules la designació genèrica que acompanya

¹⁶ The Official Website of The British Monarchy. Queen and Honours. <<https://tinyurl.com/yctb9cnw>> [Última consulta: 19 d'abril de 2020].

		(potestativament) el nom d'una demarcació o d'una divisió territorial
(hereinafter called “my <u>Trustees</u> ”)	([...] anomenats “els meus <u>fideïcomissaris</u> ”)	Les designacions genèriques de persones que precedeixen els noms propis o les designacions de càrrecs s'escriuen amb minúscula inicial.
Whereas under or by virtue of a <u>Deed of Settlement</u>	Es fa constar que en virtut d'una Acta de <u>constitució</u>	Els títols de documents oficials i de les tramitacions corresponents s'escriuen amb la inicial del primer mot que designa la classe de norma amb majúscula
my <u>State</u> and private papers	documents privats i estatals	Es recomana l'ús de la majúscula inicial quan es fa referència a un estat concret (TERMCAT, 2019), però quan fan la funció d'adjectiu o complement del nom, en el nostre exemple, s'escriuen amb minúscula inicial
the <u>Trust Property</u> thereby settled	la <u> propietat fiduciària </u> que s'estableix en	Les parts genèriques de documents jurídics s'escriuen amb minúscula inicial
<u>Earl</u> of Birkenhead	<u>comte</u> de Birkenhead	La denominació dels títols nobiliaris s'escriu amb minúscula inicial
To Nina Sturdee Two hundred pounds	A Nina Sturdee, dues centes lliures	Les xifres s'escriuen en minúscula inicial. ¹⁷

Taula 3: Recull de mots que estan escrits en majúscula inicial a l'original i en minúscules a la traducció

¹⁷ Com que no hi ha signes de puntuació, al text de sortida s'utilitza la majúscula de *Two* com a recurs per separar el nom de la persona i la xifra.

En tercer lloc, hem recollit a la taula següent els casos en què, a diferència dels anteriors, hem decidit mantenir l'ús de la majúscula a la traducció. També expliquem, a la tercera columna, el criteri que hem seguit:

Fragment text de sortida	Fragment text d'arribada	Justificació
THE RIGHT HONOURABLE <u>SIR</u> WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL	El Molt Honorable <u>Sir</u> Winston Leonard Spencer Churchill	les formes de tractament no catalanes s'escriuen amb majúscula inicial
THE <u>RIGHT HONOURABLE SIR</u> WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL	El <u>Molt Honorable</u> Sir Winston Leonard Spencer Churchill	les formes protocol·làries de tractament s'escriuen amb majúscula inicial
Chartwell Manor <u>House</u>	Chartwell Manor <u>House</u>	Tot i que <i>house</i> és un nom comú, hem considerat que forma part del nom propi <i>Chartwell Manor House</i>
Whereas under or by virtue of a <u>Deed of Settlement</u>	Es fa constar que en virtut d'una <u>Acta</u> de constitució	Els títols de documents oficials i de les tramitacions corresponents s'escriuen amb la inicial del primer mot que designa la classe de norma amb majúscula
Section 55 (1) (X) of the <u>Administration of Estates Act 1925</u>	l'article 55(1) de la <u>Llei d'administració d'herències de 1925</u>	Els títols de normes i de les tramitacions corresponents s'escriuen amb la inicial del primer mot que designa la classe de norma amb majúscula inicial
defined by <u>Section 55 (1) (X)</u> of the Administration of Estates Act	segons la definició del terme recollida a l' <u>article 55(1)</u> de la <u>Llei d'administració d'herències de 1925</u>	Les parts genèriques de les obres i els documents legals s'escriuen amb minúscula inicial

Taula 4: Recull de mots que estan escrits amb majúscula inicial tant al text de sortida com al d'arribada

Finalment, volem comentar que a l'original alguns noms propis de persona estan escrits en majúscules (tot el nom sencer), però als textos paral·lels en català que hem observat no ens ha semblat que sigui habitual escriure els noms d'aquesta manera, així que hem optat per escriure en majúscula només la inicial:

TS: I APPOINT my Wife CLEMENTINE OGILVY SPENCER CHURCHILL my daughter MARY SOAEMES and JOHN RUPERT COLVILLE.

TA: Nomeno la meva esposa, Clementine Ogilvy Spencer Churchill; la meva filla, Mary Soames; i John Rupert Colville.

Puntuació:

Els signes de puntuació són un grup de grafies que ens ajuden a estructurar i cohesionar el text. També marquen les pauses, entonacions i incisos d'una frase. En els textos legals anglesos tradicionalment s'ometia la puntuació, la funció de la qual era coberta per altres recursos com subratllats o espais en blanc (Society of Will Writers, 2008).

Hem pogut comprovar que aquesta pràctica encara perdurava en l'època en què es va redactar el testament de Churchill (el 1961), ja que la manca quasi absoluta de signes de puntuació (només s'utilitzen els dos punts, de forma escassa, i els parèntesis) és un tret característic molt evident del nostre text de sortida. Hem de reconèixer que aquesta manca de signes de puntuació, juntament amb les frases llargues i de sintaxi complexa, trets propis no només del nostre text, sinó de l'anglès jurídic en general (Alcaraz, 2007), ens comportar certes dificultats en la fase de comprensió del text.

Des del punt de vista de la traducció, redactar el text meta inclou també saber-lo puntuar d'acord amb les convencions de la llengua d'arribada (Ainaud, Espunya i Pujol, 2003: 203). Per aquest motiu, hem decidit puntuar la nostra traducció d'acord amb les convencions de la llengua d'arribada, fent cas a les regles d'ús que s'estableixen al *Curs de llenguatge jurídic* (2008).

Així doncs, hem utilitzat el punt i seguit, el punt i coma, els dos punts, el guió llarg, els parèntesis i, sobretot, la coma, per separar frases massa llargues que ens semblaven difícils de seguir, per indicar incisos i, en definitiva, per tots els usos habituals i recomanats dels signes de puntuació. Això ens ha permès adaptar el redactat a les preferències estilístiques del llenguatge jurídic català actual i fer un text de més fàcil llegir i entendre. Per raons d'espai no podem posar exemples de fragments que corroborin el que acabem d'afirmar, però realment l'observació de qualsevol fragment del text fa evident aquestes diferències en la puntuació entre el text de sortida i el d'arribada.

Tanmateix, volem esmentar que hem cregut convenient no alterar l'estructura original. Fer-ho hagués pogut suposar interferències en la interpretació del text. Per tant, hem conservat al text d'arribada la mateixa separació en paràgrafs del text de sortida (tot i que sí que hem afegit el punt i a part a final de paràgraf), així com també altres trets estilístics de l'original, com la mateixa seqüència numerada de les clàusules, les enumeracions dels llegats i fideïcomisos en forma de llistat o la separació de les subclàusules mitjançant lletres.

4.3.7 La correcció i l'alternança lèxica

A grans trets, quan se'ns han acudit diverses opcions amb el mateix significat per traduir un mot o expressió de l'original, sempre que ens ha estat possible hem optat per usar el lèxic que més està recolzat pels organismes promotors de la llengua catalana, és a dir, més acceptats normativament.

Per exemple, *puro* es diu molt més que no pas *cigar*, almenys en registres col·loquials, però la primera paraula no apareix al Termcat, en canvi *cigar* sí. Per això, hem optat per traduir *cigar case* per *caixa de cigars* enlloc de *caixa de puros*.

Hi ha algunes paraules que es repeteixen molt al text original, com per exemple *any* (sobretot usat com a determinant). Majoritàriament hem traduït *any* per *qualsevol*, però en algun fragment en què aquest determinant es repeteix molt hem alternat *qualsevol* per *cap*, per no repetir tant la mateixa paraula i fer el text més amè. Com per exemple, en aquest fragment:

TA: Quan la persona que tingui dret durant aquest temps a utilitzar els records hagi signat el rebut, d'acord amb el que s'estipula més endavant, els meus fideïcomissaris no seran

responsables en cap cas de cap pèrdua, dany o depreciació, ni de qualsevol omissió d'assegurar o de qualsevol altra mena d'omissió ni de cap transacció o disposició no autoritzada.

Evidentment, aquesta alternança només és possible en els casos en què aquests determinants són equivalents.

L'alternança lèxica també es manifesta en el fet que, en comparació amb el text original, hem fet servir més varietat de connectors textuais. El cas més clar és el de la conjunció *but*, que és molt freqüent al text i que en alguns casos, per evitar-ne una repetició excessiva, l'hem substituït per altres elements lèxics amb la mateixa funció:

TS: in such shares as my said Wife or my Trustees shall in her or their absolute discretion determine BUT I EXPRESS THE WISH (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my garden assistant Kurn shall receive One hundred pounds

TA: repartida de la manera que la meva esposa o els meus fideïcomissaris determinin sota la seva absoluta discreció. Tanmateix, expreso el desig (però sense crear cap fideïcomís ni imposar cap obligació legal) que el meu jardiner Kurn rebi mil lliures esterlines.

En aquest fragment ja hem traduït el segon *but* per *però*, així que el primer l'hem substituït per l'adverbi *tanmateix*. A banda de pel motiu que ja hem comentat, també ho hem fet perquè en el llenguatge jurídic català el *però* no s'acostuma a usar després de punt i seguit (per iniciar una frase), o almenys això no és tant comú com en l'anglès. En canvi, el seu ús per indicar oposició entre dues oracions no separades per una pausa forta (cas del segon *but*) sí que és comú en ambdues llengües.

Creiem que aquests tots aquests canvis lèxics i estilístics que hem comentat són molt necessaris per a enriquir i cohesionar el text i, conseqüentment, també per poder assolir un dels nostres principals objectius: adequar la nostra traducció al llenguatge jurídic català actual.

5. Conclusions

Quan vam redactar els objectius vam afirmar clarament que aquest treball en té un de principal: aconseguir traduir un text jurídic de forma autònoma obtenint com a resultat una traducció de qualitat, acceptable en un entorn professional. Ha arribat el moment de passar comptes (metafòricament) i veure si l'hem assolit.

Curiosament, el que ens permet concloure que sí que hem assolit aquest objectiu principal és comprovar que també hem assolit els altres objectius complementaris que ens vam plantejar. La lectura d'aquest treball permet constatar que: hem pogut localitzar un testament en anglès per traduir; ens hem documentat amb la bibliografia necessària per arribar a comprendre el text de sortida en la seva totalitat; hem contextualitzat aquest text redactant un marc teòric pertinent; hem utilitzat un bon reguitzell d'eines i recursos bibliogràfics durant el procés de traducció; hem exposat exemples d'ús dels procediments de traducció extrets de la nostra traducció; hem justificat de forma clara les decisions preses i els criteris lingüístics que hem seguit durant el procés traductor. A més a més, després de realitzar el treball tenim un coneixement molt més ampli sobre com funciona el dret de successions al Regne Unit i a Catalunya i hem millorat la nostra capacitat de cercar informació.

Així doncs, gràcies a haver assolit tots aquests objectius que hem comentat al paràgraf anterior, hem pogut construir un text d'arribada que compleix amb els requisits que ens havíem plantejat que havia de tenir. Al nostre parer, el text produït és una traducció fidel a l'original i de qualitat, que s'ajusta perfectament al llenguatge jurídic català actual i que, per tant, podria ser acceptada en un entorn professional.

Si comparem el text de sortida amb el d'arribada, deixant de banda que es tracta de textos en dues llengües diferents i que hem hagut d'adaptar el text a la llengua catalana, volem constatar que la traducció es llegeix de manera més fluida que l'original i s'entén més fàcilment. Pensem que no és exagerat afirmar que, a banda de traduir-lo, hem actualitzat el text i n'hem millorat l'expressió i la cohesió. Això últim ha estat possible sobretot gràcies als canvis en la puntuació i el redactat, no pas a través de canvis en l'estructura del text, que és la mateixa a l'original i a la traducció.

Quant a la puntuació, la dificultat per comprendre el text de sortida ens ha fet adonar de la importància que té per a cohesionar els textos. Per manca d'espai, no hem pogut analitzar aquest aspecte amb la profunditat que ens hauria agradat, però sembla evident que la puntuació del text d'arribada fa que s'entengui més fàcilment que el de sortida. Pensem que aquest és un dels molts aspectes del text d'arribada que confirma que existeix una tendència d'intentar fer el llenguatge jurídic més planer i comprensible (almenys en el cas del català), ja que hem seguit els criteris recomanats pels agents que es dediquen a la normativització i el foment de la llengua catalana específicament en l'àmbit de la justícia.

Pel que fa a la defensa de la traducció, estem satisfets del contingut d'aquesta part del treball perquè hem estat capaços de justificar la gran majoria de les decisions que hem pres, envers aspectes lingüístics molt diversos. Això ha requerit un esforç considerable, ja que a vegades no ha estat fàcil traslladar la informació obtinguda en les fonts consultades als casos concrets de la nostra traducció. Tanmateix, creiem que l'esforç ha valgut la pena, ja que, com dèiem, el resultat obtingut és satisfactori i, a més a més, perquè ens ha obligat a repassar alguns conceptes que potser havíem tractat només de passada al llarg del grau, que ens havien quedat poc clars o que havíem oblidat.

Quan traduïm un text entre dues llengües que coneixem, per salvar les diferències interlingüístiques és habitual que en algun moment recorrem a la intuïció. Podem considerar la intuïció un recurs innat que ens ajuda a solucionar problemes de traducció sense ni adonar-nos-en, sense haver-nos-els ni plantejat, perquè intuïm quina és la solució i l'apliquem sense pensar el perquè. No obstant això, recórrer a la intuïció és perillós, ja que no sempre s'encerta. En aquest sentit, una de les destreses més valuoses que hem adquirit a còpia de pràctica traductora (realitzant aquest treball i al llarg de tot el grau) ha estat reconèixer cada cop més bé perquè traduïm com traduïm. Així doncs, algunes de les decisions que hem pres durant el procés traductor en un primer moment potser les hem pres de forma inconscient o sense reflexionar-hi massa, però el fet d'haver de defensar-les amb arguments sòlids a l'apartat de defensa de la traducció ens ha fet adonar que no totes eren les més adequades i, després de reflexionar-hi, hem anat modificant la traducció i millorant el text d'arribada. Hem observat, per tant, que aquest procés de justificació de les decisions, que normalment té lloc a la ment del traductor i que nosaltres hem hagut de plasmar per escrit, és un mecanisme essencial per a aconseguir una bona traducció.

Tot això que acabem d'explicar ens porta a tres conclusions més: la primera, potser evident, és que qualsevol text, sigui o no una traducció, sempre es pot millorar; la segona, que la pràctica traductora és també un entrenament que ens permet aprendre a jutjar de forma objectiva les decisions que prenem quan traduïm i ens dona instruments per saber valorar si cal rectificar-les; la tercera, que per elaborar una traducció de qualitat cal disposar del temps suficient perquè el traductor pugui reflexionar i prendre les decisions de detall més adequades, ja que, en cas contrari, es corre el risc que caigui en trampes com els falsos amics, abusi del calc, no puntuï bé les frases, generi ambigüitats, etc.

Per organitzar i contextualitzar les nostres idees, en aquest treball el recurs que sens dubte ens ha resultat més útil (i que per això volem esmentar novament en aquest apartat final del treball) ha estat el *Manual de traducció anglès-català* de Jordi Ainaud, Anna Espunya i Dídac Pujol (2003). Aquest manual ha esdevingut una guia indispensable per a aconseguir fer el treball que hem fet, una autèntica font d'inspiració que ens ha ajudat no només a resoldre dubtes sobre molts dels problemes lingüístics que ens anaven sorgint, sinó també a situar cadascun d'ells en la seva tipologia i categoria.

Tot i que s'emmarca en la traductologia, pensem que la lectura d'aquest treball també pot ser interessant per a persones que no tinguin relació amb la traducció: per un costat, per a qui vulgui conèixer el testament de Churchill i domini el català però no l'anglès i, per l'altre, per a qualsevol persona no experta en traducció que vulgui descobrir com funciona el procés de traducció d'un testament de l'anglès al català.

No volem posar el punt i final a aquest treball sense explicitar que estem molt contents d'haver-lo realitzat. La posada en funcionament de tots els coneixements i destreses adquirits durant el grau ens ha conduït a produir una traducció de qualitat de la qual ens sentim molt orgullosos. Això ens fa pensar que la feina realitzada al llarg del grau ha sigut profitosa i ens permet encarar amb garanties l'exercici de la traducció a nivell laboral en el futur.

6. Bibliografia

Administration of Estates Act 1925 [en línia]. Londres (Portal de legislació britànica). <<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo5/15-16/23/contents>> [Última consulta: 24 d'abril de 2020]

Andrades, Arsenio (2015). *Propuesta de equivalencias de binomios en la traducción jurídica inglés-español* [en línia]. Estudios de traducción. Ediciones Complutense. <<https://tinyurl.com/ybn956se>> [Última consulta: 17 de març de 2020]

Ainaud, Jordi; Espunya, Anna; Pujol, Dídac (2003). *Manual de traducció anglès-català*. Eumo Editorial. Vic.

Alcaraz Varó, Enrique (2007). *El inglés jurídico*. Barcelona: Editorial Ariel. Sisena edició. Barcelona.

Bauzà Caldentey, Roser (2013). *Traducció d'un testament*. Treball de final de grau. Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes. Universitat de Vic. <<https://tinyurl.com/ydbushsy>> [Última consulta: 25 d'abril de 2020]

Beigbeder Atienza, Federico (1997). *Diccionario politécnico de las lenguas española e inglesa*. Ediciones Diaz de Santos. Pàgina 381. <<https://tinyurl.com/yatxexnk>> [Última consulta: 15 d'abril de 2020]

Borja Albi, Anabel (2000). *El texto jurídico inglés y su traducción al español*. Ariel Letras. Grupo Planeta (GBS). Madrid.

Borja Albi, Anabel (2016). *Estrategias, materiales y recursos para la traducción jurídica inglés-español* [en línia]. <<https://tinyurl.com/y8ndac3r>> [Última consulta: 26 de febrer de 2020]

Borja Albi, Anabel (2005). *¿Es posible traducir realidades jurídicas?: Restricciones y prioridades en la traducción de documentos de sucesiones británicos al español. La traducción y la interpretación en las relaciones jurídicas internacionales*. Esther Monzo y Anabel Borja. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I, cop. 2005.

Buorn Talarn, Thais (2016). *El llenguatge jurídic al cinema doblat al català. Casos pràctics de pel·lícules nord-americanes* [en línia]. Treball de final de grau. Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes. Universitat de Vic. <<http://hdl.handle.net/10854/4707>>

Cambridge Dictionary. *Future: will and shall* [en línia] < <https://tinyurl.com/ydhdx6u> > [Última consulta: 12 d'abril de 2020]

Centre de Terminologia de Catalunya. *Cercaterm* [en línia]. Termcat. Barcelona. <<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm>> [Última consulta: 15 de maig de 2020]

Capó Frau, Jaume; Veiga Fernández, Montserrat (2005). *Abreviacions* [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. <<https://tinyurl.com/y9447lms>> [Última consulta: 19 d'abril de 2020]

Checa Dominguez, Juan (2015). *Diccionario de términos jurídico-policiales: español-inglés, inglés-español*. [en línia]. Secretaría de estado de seguridad. Ministerio del Interior. Gobierno de España. < <https://tinyurl.com/yyk3t92p> > [Última consulta: 7 de maig de 2020]

Coromina Boix, Laura (2016). *Traducció del testament de James Gandolfini* [en línia]. Treball de final de grau. Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes. Universitat de Vic. <https://tinyurl.com/y8s4os4x> [Última consulta: 7 de maig de 2020]

Departament de Justícia (2008). *Curs de Llenguatge Jurídic* [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 2008. <<https://tinyurl.com/ydbowh8n>> [Última consulta: 15 de maig de 2020]

Departament de Justícia (2009). *Llibre Quart del Codi civil de Catalunya* [en línia]. Quaderns de legislació, 79. Generalitat de Catalunya. <<https://tinyurl.com/y8fgqvo8>> [Última consulta: 5 de maig de 2020]

Departament de Justícia (2009). *Traducció de nom de persones, coses i llocs* (2012) [en línia]. <<https://tinyurl.com/ydb6muka>> [Última consulta: 20 d'abril de 2020]

Departament de Justícia (2013). *Criteris lingüístics del departament de justícia* [en línia]. <http://www.uic.es/sites/default/files/uic/justicia.pdf> [Última consulta: 5 de maig de 2020]

Departament de Justícia (2020). *Herència i testament* [en línia]. Barcelona. <<https://tinyurl.com/ybv8kijw7>> [Última consulta: 12 març de 2020]

Departament de la Presidència (2008). *Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions* [en línia]. Generalitat de Catalunya <<https://tinyurl.com/yat3hxkh>> [Última consulta: 15 de maig de 2020]

Direcció General de Política Lingüística (1999). *Criteris de traducció de noms, denominacions i topònims* [en línia]. Generalitat de Catalunya. Barcelona. <<https://tinyurl.com/ya2crxa3>> [Última consulta: 27 de maig de 2020]

Direcció General de Política Lingüística (2016). *Majúscules i minúscules* [en línia]. Generalitat de Catalunya. <<https://tinyurl.com/wg2zxgg>> [Última consulta: 21 d'abril de 2020]

Direcció General de Política Lingüística. *Optimot. Consultes lingüístiques* [en línia]. Generalitat de Catalunya. <<https://tinyurl.com/y8zj3745>> [Última consulta: 17 de maig de 2020]

Doblas, Maria del Carmen (1996). *Propuesta de traducción del inglés al español de un subtipo de testamento. Introducción a la traducción jurídica y jurada, inglés-español: Orientaciones metodológicas para la realización de traducciones juradas y de documentos jurídicos*. Pedro San Ginés y Emilio Ortega. Granada: Comares, 1996. Pàgines 290-321.

Domènech Bagaria, Ona (2012). *La traducció entre el català i el castellà* [en línia]. Universitat Oberta de Catalunya. <<https://tinyurl.com/ybrzlkns8>> [Última consulta: 19 d'abril de 2020]

García Pérez, Carolina (2016). *La (in)equivalencia terminológica en la traducción de testamentos estadounidenses al español* [en línia]. Miscelánea Comillas. Vol. 74, núm. 144. Pàgines 177-194. <<https://revistas.comillas.edu/index.php/miscelaneacomillas/article/download/6975/6787/>>

Gil Bardají, Anna (2003.) *Prodecimientos, técnicas, estrategias: operadores del proceso traductor* [en línia]. Treball de recerca. Barcelona. <<https://tinyurl.com/yvgcvez>> [Última consulta: 4 de maig de 2020]

Godayol Nogué, Pilar (2006). *Apunt comparatiu sobre el dret de successions continental i anglosaxó: El testament. Les plomes de la justícia: La traducció al català dels textos jurídics*. Esther Monzó. Barcelona: Pòrtic, 2006. Pàgines 185-197.

Gran Enciclopèdia Catalana [en línia] <<https://www.enciclopedia.cat/>> [Última consulta: 26 de maig de 2020]

Huguet Ribelles, Helena (2017). *Traducció del testament de Paul Newman* [en línia]. Treball de final de grau. Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes. Universitat de Vic. <<https://tinyurl.com/ybxqfynk>> [Última consulta: 4 de maig de 2020]

Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (1976). *50 documents jurídics en català* [en línia]. Barcelona. Pàgines 25-28. <<https://www.cicac.cat/wp-content/uploads/2014/01/50docsjur.pdf>> [Última consulta: 23 de març de 2020]

Institut d'Estudis Catalans. *Diccionari jurídic* (2013) [en línia]. Barcelona. <<https://tinyurl.com/y7pj4tmm>> [Última consulta: 2 de maig de 2020]

Institut d'Estudis Catalans (2007-2019). *Diccionari de la llengua catalana*. Segona edició. Barcleona. [en línia]. <<https://dlc.iec.cat/>> [Última consulta: 26 de maig de 2020]

Institut d'Estudis Catalans (1998-2016). *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* [en línia] <<https://dcc.iec.cat/ddlc/index.asp>> [Última consulta: 26 de maig de 2020]

Law Dictionary [en línia]. <<https://dictionary.thelaw.com/>> [Última consulta: 1 de maig de 2020]

Linguee [en línia]. <<https://www.linguee.es/>> [Última consulta: 7 de maig de 2020]

Macmillan Dictionary [en línia] <<https://www.macmillandictionary.com/>> [Última consulta: 26 de maig de 2020]

Mashable *Churchill's will shows who got his horses, medallions and gold cigar case* [en línia] <<https://tinyurl.com/yb3zhcs7>> [Última consulta: 5 de febrer de 2020]

Molina, Lucía; Amparo, Hurtado (2002). *Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functional Approach* [en línia]. Barcelona. <<https://tinyurl.com/zz6mruk>> [Última consulta: 22 de març de 2020]

Monzó Nebot, Esther; Borja Albi, Anabel (ed.) (2005). *La traducción y la interpretación en las relaciones jurídicas internacionales* [en línia]. Série IV. Estudis sobre traducció; 13. Universitat Jaume I. Pàgines 153-173 <<https://tinyurl.com/yalzhdls>> Última consulta: 13 de març de 2020]

National Trust (2020). *Family home and garden of Sir Winston Churchill* [en línia] <<https://www.nationaltrust.org.uk/chartwell>> [Última consulta: 23 de maig de 2020]

Plataforma per la llengua (2020). *Testament vital* <<https://tinyurl.com/ycb4lt8b>> [Última consulta: 23 de febrer de 2020]

Plataforma per la llengua (2020). *Testament amb llegat de diners i usdefruit de la resta de béns a favor del cónjuge, i clàusula d'hereus a favor dels fills* <<https://tinyurl.com/y8atwa6y>> [Última consulta: 53 de febrer de 2020]

Ruiza, M.; Fernández, T.; Tamaro, E. (2004). *Biografía de Winston Churchill. Biografías y Vidas. La enciclopedia biográfica* [en línia]. Barcelona (España).

<<https://tinyurl.com/yaamdhyn>> [Última consulta: 10 de maig de 2020]

Societat Catalana d'Estudis Jurídics (2013). *Diccionari jurídic* [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. <<https://cit.iec.cat/obresx.asp?obra=DJC>> [Última consulta: 18 d'abril de 2020]

Society of Will Writers (2008). *Punctuation in Wills* [en línia]. MW Legal Services. <<https://wills.org.uk/punctuation-in-wills/>> [Última consulta: 1 de maig de 2020]

Termcat. 'Estat' o 'estat?': sobre l'ús de la majúscula i la minúscula (2019) [en línia]. Centre de Terminologia. Barcelona. <<https://www.termcat.cat/ca/actualitat/apunts/estat-o-estat-lus-la-majuscula-i-la-minuscula>> [Última consulta: 15 de març de 2020]

UK Government Services and Information <https://www.gov.uk/search-will-probate> [Última consulta: 5 de febrer de 2020]

Vázquez y del Árbol, Esther (2012). *Derecho continental y derecho anglosajón: la terminología y la fraseología propia del ámbito sucesorio* [en línia]. Translation Journal. <https://translationjournal.net/journal/ing_sp_legal.htm> [Última consulta: 13 de març de 2020]

Vila Cucó, Alba (2010). *Traducció comentada al català d'un testament en anglès* [en línia]. Treball de final de grau. Facultat de Traducció i Interpretació. Universitat Pompeu Fabra. <<https://tinyurl.com/y85objvu>> [Última consulta: 25 d'abril de 2020]

Word Reference [en línia] <<https://www.wordreference.com/>> [Última consulta: 13 de maig de 2020]

7. Annex

7.1 Text de sortida en format Word

THIS IS THE LAST WILL AND TESTAMENT

----- of me -----

THE RIGHT HONOURABLE SIR WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL of Chartwell Manor Westerham in the County of Kent a Knight of the Most Noble Order of the Garter Member of the Order of Merit Privy Councillor Companion of Honour and Member of Parliament

Revocation of Previous Wills

1. I REVOKE all other Wills and testamentary dispositions heretofore made by me
2. I APPOINT my Wife CLEMENTINE OGILVY SPENCER CHURCHILL my daughter MARY SOAEMES and JOHN RUPERT COLVILLE of The Old Rectory Stratfield Saye Reading in the County of Berks C.B., C.V.O. (hereinafter called "my Trustees") to be the EXECUTORS and TRUSTEES of this my Will

Burial

3. I WISH to be buried in the Churchyard of Bladon near Woodstock in the County of Oxford
4. I BEQUEATH to each of them the said Mary Soames and John Rupert Colville the sum of Five hundred pounds if they shall respectively act as an Executor of this my Will
5. I BEQUEATH to my said Wife all recordings made by me of my speeches or of extracts from my writings and all finished or unfinished articles or other literary work left by me at my death together with the full benefit of my copyright in the said recordings articles and literary work and all fees and royalties due to me in respect thereof

Papers and documents

6. WHEREAS under or by virtue of a Deed of Settlement dated the thirty first day of July One thousand nine hundred and forty-six (hereinafter referred to as "the 1946 Settlement") I have delivered to the Trustees of that Settlement various documents and private and state papers therein mentioned and have parted with all interest therein
 - a) NOW I BEQUEATH all the remainder of my State and private papers and documents (hereinafter collectively referred to as "my said papers") together with the full benefit of the copyright therein (so far as such copyright belongs to me) to my said Wife but in the event of her dying during my lifetime then I BEQUEATH my said papers and copyright unto the Trustees of the 1946 Settlement to be held by them as an addition to the Trust Property thereby settled
 - b) I EXPRESS the wish (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife shall bequeath my said papers (so far as not disposed of by her during her lifetime) to the Trustees of the 1946 Settlement to be held by them as an addition to the said Trust Property but I nevertheless request to my said Wife not to feel in any way hindered or discouraged by the foregoing expression of my wishes from using or disposing any of my said papers during her lifetime in any way she may think fit

7. a) I BEQUEATH to my Trustees all my medallions trophies inscribed books of manuscripts which have been presented to me and other personal souvenirs or trophies (hereinafter referred to as "the heirlooms") upon the following trusts:
- (i) Upon trust for my said Wife during her life with remainder
 - (ii) Upon trust for my son Randolph during his life with remainder
 - (iii) Upon trust for my grandson Winston during his life with remainder
 - (iv) Upon trust for the first and other sons of my said grandson Winston successively according to seniority in tail male with remainder
 - (v) Upon trust for the other sons of my said son Randolph successively according to seniority in tail male with an ultimate remainder
 - (vi) Upon trust for my own right heirs absolutely
- b) BEFORE any of the heirlooms shall be delivered to any person entitled to possession thereof such person shall sign a receipt for the same
- c) WHEN a receipt as hereinafter provided shall have been signed by the person entitled for the time being to the use of the heirlooms my Trustees shall not be liable in any way for any loss damage or depreciation or for any omission to insure or any other omission or any unauthorised dealing therewith or disposition thereof
- d) I EXPRESS the wish (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife or son or other the person or persons who may for the same time being be entitled to possession of the heirlooms under the trusts hereinbefore contained will allow facsimiles or reproduced replicas to be made of any of the heirlooms for the purpose of including such facsimiles or reproduced replicas in the Museum at Chartwell hereinafter mentioned if they shall be considered to be suitable for that purpose

Gifts to Friends

8. SUBJECT as aforesaid I DIRECT my Wife or if she shall have died in my lifetime my Trustees to select from amongst my effects such small articles as they may think fit for distribution amongst those of my personal friends who may desire to have some token of me

Personal Chattels

9. a) SUBJECT as aforesaid I BEQUEATH to my said Wife all of my personal chattels as defined by Section 55 (1) (X) of the Administration of Estates Act 1925 but in the event of my said Wife dying during my lifetime then I BEQUEATH the same to such of my children as shall be living at my death if more than one in equal shares
- b) I EXPRESS the wish (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife or other the person or persons who may become entitled to my personal chattels upon my death shall give to whoever shall be the holder of the title of the Earl of Birkenhead at the date of my death the gold cigar case which was given to me by the First Earl of Birkenhead
- c) WHEREAS I have from time to time given to my said Wife many pictures painted by myself and more of such pictures are included among my personal chattels bequeathed to her as aforesaid NOW I REQUEST my said Wife to feel no reluctance or hesitation in

selling any of the said pictures either with or without copyright therein or in any part thereof at any time or times when she may find it convenient or desirable to do so

10. WHEREAS arrangements have been made whereby my Chartwell Estate including Chartwell Manor House has been transferred to the National Trust and it is my hope and intention to select during my lifetime such furniture pictures books ceremonial documents and other objects of natural or historic interest now belonging to me as I shall consider suitable for retention at Chartwell Manor House for museum purposes and to make a list of the objects so selected AND WHEREAS it is also my intention to select certain other of my effects as I shall consider suitable to be enjoyed by my son and daughters respectively and they respective descendants as heirlooms as from the date of death of the survivor of myself and my Wife and to make lists thereof as aforesaid NOW I HEREBY REQUEST my said Wife or other the person or persons who may become entitled to the said effects upon my death (but without creating any trust or imposing any legal obligation upon my said Wife or such other person or persons as aforesaid) that she or they will give effect to any memorandum written or signed by me in regard to any such effects and left with my papers at my death and will after my death hand over to the National Trust or other public body in whom my Chartwell Estate may then be vested as aforesaid any articles so selected by me for retention at Chartwell as aforesaid

and also that my said Wife will if she shall survive me arrange for the handling over upon her death to my said son and daughters of any articles so selected by my said son and daughters of any articles so selected by me as being suitable for retention by them as heirlooms as aforesaid AND I REQUEST my said son and daughters (but without creating any trust or imposing any legal obligation upon them) that they will settle or dispose of any such articles so handed to them as aforesaid in such a way as to secure their devolution upon their descendants as heirlooms and that if either of my said daughters shall die without leaving issue any heirlooms in her possession at the date of her death shall be handled to my son Randolph or to his descendants to be retained by him or them as heirlooms And in the event of my dying before I shall have made or completed any such selection of my effects as aforesaid then I REQUEST my said Wife or other the person or persons who may become entitled to the said effects upon my death (but without creating any trust or imposing any legal obligation upon my said Wife or such other person or persons as aforesaid) to make or complete such selection as aforesaid as she or they may in their absolute discretion think fit to the intent that any such selection so made or completed shall be regarded in all respects as if it had been made or completed by me in my lifetime

Pecuniary legacies

11. a) I GIVE the following pecuniary legacies:
- To Anthony Montague Brown Five thousand pounds
 - To Anthony Forbes Moir Two thousand pounds
 - To Doreen Pugh Six hundred and fifty pounds
 - To Catherine Snelling Four hundred pounds
 - To Elizabeth Gilliatt Four hundred pounds
 - To Roy Howells Two hundred and fifty pounds

To Nina Sturdee Two hundred pounds

To Lettice Shillingford Two hundred pounds

- b) I GIVE to my said Wife or if she shall have died in my lifetime then to my Trustees the sum of Four thousand pounds with the request (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife or my Trustees (as the case may be) shall distribute the same amongst my employees at the time of my death (other than those mentioned in sub-clause (a) of this Clause) in such shares as my said Wife or my Trustees shall in her or their absolute discretion determine BUT I EXPRESS THE WISH (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my garden assistant Kurn shall receive One hundred pounds

Annuity

12. a) I GIVE to Grace Hamblin free of all duties an annuity of Five hundred pounds during her life to be paid by equal quarterly payments the first whereof shall be made three calendar months after my death
- c) I AUTHORISE my Trustees at their discretion either to purchase out of my residuary estate the said annuity from an Insurance Office of repute or to provide for the payment of the said annuity by setting apart and appropriating in respect thereof such part or parts of my residuary estate as shall in their opinion be sufficient by the income thereof to pay such annuity and I DECLARE that when such appropriation shall have been made the said annuity shall be wholly charged on the investments so appropriated (hereinafter referred to as "the annuity fund") in exoneration of the rest of my estate but that the capital of the annuity fund may be resorted to in case at any time the income thereof is insufficient to pay the said annuity and I FURTHER DECLARE that on the cesser of the said annuity the annuity fund shall revert to and form part of my residuary estate and that any surplus income arising from the annuity fund shall be applied as income of my residuary estate

Gift of part of Stud

13. I GIVE to my son-in-law The Right Honourable Arthur Christopher John Soames P.C., C.B.E., M.P. such of my brood mares and fillies as he shall select not exceeding three in number nor seven thousand five hundred pounds in total value such value to be that which shall be agreed with The Commissioners of Inland Revenue as the value thereof for estate duty purposes following my death

Option in respect in remainder of Stud

14. a) I DIRECT that my Trustees shall as soon as conveniently may be after my death give in writing to my said son-in-law the option of purchasing at a value which shall be agreed with The Commissioners of Inland Revenue as the value thereof for estate duty purposes following my death (hereinafter referred to as "the probate value") all or any of
- (i) my racehorses stallions broodmares followers and fillies excluding those which shall have been selected by my said son-in-law pursuant to Clause 13 thereof
 - (ii) my freehold Farm and lands known as New Chapel Stud Lingfield in the County of Surrey and the farming machines implements utensils and dead stock therein or belonging thereto
 - (iii) my freehold cottage known as 23 Bakers Lane Lingfield aforesaid (all of which are hereinafter collectively referred to as "my Stud")

b) I DECLARE that my said son-in-law shall within two months after having been informed by my Trustees of the probate value of the constituents of my Stud notify them in writing whether and to what extent he wishes to exercise the said option

c) In so far as my said son-in-law shall exercise the said option the purchase price shall be paid by him to my Trustees within one month after the date on which the said option shall have been exercised provided that my Trustees shall by that time have tendered to him a Conveyance of so much of the real estate included in my Stud as he shall have opted to purchase

d) In the event of my said son-in-law exercising the said option he shall pay to my Trustees in addition to the said purchase price a sum equivalent to the upkeep of such of my Stud (less any receipts attributable thereto) as he shall purchase such sum in the case of dispute to be determined by an Accountant to be appointed by my Trustees

e) If my said son-in-law shall not exercise the said option in whole or in part in accordance with the foregoing conditions my Trustees shall sell my Stud or so much thereof in respect of which such option shall not have been exercised and the proceeds of such sale shall fall into and form part of my residuary estate

Trusts of Residue

15. I DEVISE AND BEQUEATH all my real and the residue of my personal estate and effects whatsoever and wheresoever not hereinbefore or by any Codicil which I may make hereto specifically devised or bequeathed to my Trustees upon trust to sell and convert the same into money with power to postpone the sale and conversion thereof so long as they shall in their absolute discretion think fit without being liable for loss My Trustees shall hold the net proceeds of the said sale and conversion and my ready money upon trust to pay thereout all my just debts and funeral and testamentary expenses and all estate duty payable at my death in respect either of my real or personal estate and all legacies bequeathed by this my Will or any Codicil hereto (which are to be paid free of all death duties whether leviable under the law of Great Britain or of any other Country of place) and shall hold the residue after such payment (hereinafter called "my residuary estate") upon the following further trusts

Further Trusts of residue

16. a) MY TRUSTEES shall divide my residuary estate into three equal shares and shall hold one of such shares in trust for my said Wife absolutely and shall hold the remaining two shares in trust for such of my children as shall be living at my death and if more than one in equal shares PROVIDED THAT if my said Wife shall have died in my lifetime then the one-third share hereinbefore directed to be held in trust for her shall accrue and be added to the remaining two-third shares and shall be held in trust accordingly

b) IF any of my children shall die in my lifetime leaving issue living at my death such issue if and when they attain the age of Twenty-one years or marry under that age shall take and if more than one in equal shares per stirpes the share of my residuary estate (including any accretion thereto) which such deceased child of mine would have taken had he or she survived me

If Lady Churchill shall not survive for thirty days Will to be construed as if she had predeceased Sir Winston Churchill

17. IF my said Wife shall not prove to have survived me for a period of thirty days (but not otherwise) this my Will shall be construed and take effect as if she had died in my lifetime

Investment clause

18. ANY money liable to be invested under this my Will may be invested in any investments of whatsoever nature and wheresoever (including the purchases of any rights interests or property whether movable or immovable also including a dwellinghouse and grounds in connection therewith for use as a residence by any beneficiary hereunder and the cost of any improvement thereto and further including the lending or deposit of money on any personal or other security and upon any terms) as freely as if my Trustees were absolutely and beneficially entitled to the money concerned And they shall have the like unrestricted power of changing investments from time to time And the Section 32 of the Law of Property Act 1925 (or corresponding provisions in the case of immovable property situate elsewhere than in England or Wales) shall apply to any immovable property to be purchased by my Trustees and they shall have in respect thereof all the powers of disposition leasing management repair building development equipment furnishing and improvement (and all other powers) of an absolute beneficial owner (including in particular full powers to stock farms and to carry on equip and finance any farming or other business in any part of the World) and may in that behalf make any outlay out of the income or capital of my residuary estate

Power to Trustees to appropriate

19. My Trustees may allot appropriate partition or apportion any investments moneys or other property forming part of my estate or subject to the trusts of this my Will in or towards satisfaction of any shares or interest (whether settled or not) in any part of my estate or the income thereof in such manner as my Trustees shall in their absolute discretion (without the necessity of obtaining any consent) consider just according to the respective rights of the person interested

General wide indemnity to Trustees

20. IN the professed execution of this trusts and powers of this my Will or of any statutory powers an executor or trustee shall not be liable for any loss to any property from time to time subject to the limitations of trusts hereof arising by reason of any improper investment made in good faith or for the negligence or fraud of any agent employed by any of them although the employment of such agent was not strictly necessary or expedient or by reason of any mistake or omission made in good faith by an executor or trustees or by reason of any other matter or thing except wilful and individual fraud or wrongdoing on the part of the executor or trustee who is sought to be made liable

Power to employ Agents etcetera

21. ANY Executor or Trustee in the administration of my Estate or the conduct of the Trust business may instead of acting personally employ and pay an Agent whether being a Solicitor or any other person to transact all business and do all acts required to be done in the administration of trusts including the receipt and payment of the money and any Executor or Trustee who may be engaged in any profession or business shall be entitled to charge and be paid all usual professional or proper charges for business transacted time expended or acts done by him or any partner of his in connection with such administration or execution including business and acts which an Executor or Trustee not being in any profession or business could have done personally

Interpretation

22. IN this Will where the context admits the expression "my Trustees" shall include the Trustees or Trustee for the time being hereof

Marginal Notes

23. THE notes in the margin hereof are for convenience of reference only and shall not affect the construction hereof

IN WITNESS whereof I have hereunto set my hand to this my last Will contained in this and the eleven preceding sheets of paper this Twentieth day of October One thousand nine hundred and sixty-one

SIGNED by the said The Right Honourable Sir Winston Leonard Spencer Churchill as and for his last Will and Testament in the presence of us both being present at the same time who at his request in his presence and in the presence of each other have hereunto subscribed our names as witnesses:

[signatures]

7.2 Testament de Winston Churchill original en format imatge

A les pàgines següents exposem el testament de Winston Churchill en format imatge, a fi de mostrar que el text del document original és el mateix que el que hem presentat a l'apartat 7.1 com a text de sortida.

G. W. Leadwell
Commissioner for Oaths

e o s Churchill
Mary Soames
John R. Colville } Executors

1

THIS IS THE LAST WILL AND TESTAMENT
----- of me -----

THE RIGHT HONOURABLE SIR WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL
of Chartwell Manor Westerham in the County of Kent a
Knight of the Most Noble Order of the Garter Member of
the Order of Merit Privy Councillor Companion of Honour
and Member of Parliament

Revocation of Previous Wills 1. I REVOKE all other Wills and testamentary dispositions heretofore made by me

Executors and Trustees 2. I APPOINT my Wife CLEMENTINE OGILVY SPENCER CHURCHILL my daughter MARY SOAMES and JOHN RUPERT COLVILLE of The Old Rectory Stratfield Saye Reading in the County of Berks C.B., C.V.O. (hereinafter called "my Trustees") to be the EXECUTORS and TRUSTEES of this my Will

Burial 3. I WISH to be buried in the Churchyard of Bladon near Woodstock in the County of Oxford

Legacies to Trustees 4. I BEQUEATH to each of them the said Mary Soames and John Rupert Colville the sum of Five hundred pounds if they shall respectively act as an Executor of this my Will

Recordings, literary work, etc. 5. I BEQUEATH to my said Wife all recordings made by me of my speeches or of extracts from my writings and all finished or unfinished articles or other literary work left by me at my death together with the full benefit of my copyright in the said recordings articles and literary work and all fees and royalties due to me in respect thereof

Papers and Documents 6. WHEREAS under or by virtue of a Deed of Settlement dated the thirty first day of July One thousand nine hundred and forty-six (hereinafter referred to as "the 1946 Settlement") I have delivered to the Trustees of that Settlement various documents and private

1 hse

1

and state papers therein mentioned and have parted with all interest therein

(a) NOW I BEQUEATH all the remainder of my State and private papers and documents (hereinafter collectively referred to as "my said papers") together with the full benefit of the copyright therein (so far as such copyright belongs to me) to my said Wife but in the event of her dying during my lifetime then I BEQUEATH my said papers and copyright unto the Trustees of the 1946 Settlement to be held by them as an addition to the Trust Property thereby settled

(b) I EXPRESS the wish (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife shall bequeath my said papers (so far as not disposed of by her during her lifetime) to the Trustees of the 1946 Settlement to be held by them as an addition to the said Trust Property but I nevertheless request my said Wife not to feel in any way hindered or discouraged by the foregoing expression of my wishes from using or disposing of any of my said papers during her lifetime in any way she may think fit

7. (a) I BEQUEATH to my Trustees all my medallions trophies inscribed books or manuscripts which have been presented to me and other personal souvenirs or trophies (hereinafter referred to as "the heirlooms") upon the following trusts :-

- (i) Upon trust for my said Wife during her life with remainder
- (ii) Upon trust for my son Randolph during his life with remainder
- (iii) Upon trust for my grandson Winston during his life with remainder
- (iv) Upon trust for the first and other sons of my said grandson Winston successively according

2

4

to seniority in tail male with remainder
(v) Upon trust for the other sons of my said son
Randolph successively according to seniority
in tail male with an ultimate remainder

(vi) Upon trust for my own right heirs absolutely
(b) BEFORE any of the heirlooms shall be
delivered to any person entitled to possession thereof
such person shall sign a receipt for the same

(c) WHEN a receipt as hereinbefore provided shall
have been signed by the person entitled for the time being
to the use of the heirlooms my Trustees shall not be
liable in any way for any loss damage or depreciation
or for any omission to insure or any other omission or
any unauthorised dealing therewith or disposition thereof

(d) I EXPRESS the wish (but without creating
any trust or imposing any legal obligation) that my
said Wife or son or other the person or persons who may
for the time being be entitled to possession of the
heirlooms under the trusts hereinbefore contained will
allow facsimiles or reproduced replicas to be made of
any of the heirlooms for the purpose of including such
facsimiles or reproduced replicas in the Museum at
Chartwell hereinafter mentioned if they shall be considered
to be suitable for that purpose

Gifts to
Friends

8. SUBJECT as aforesaid I DIRECT my Wife or if she shall
have died in my lifetime my Trustees to select from
amongst my effects such small articles as they may think
fit for distribution amongst those of my personal friends
who may desire to have some token of me

Personal
Chattels

9. (a) SUBJECT as aforesaid I BEQUEATH to my said Wife
all of my personal chattels as defined by Section 55
(1) (X) of the Administration of Estates Act 1925 but
in the event of my said Wife dying during my lifetime
then I BEQUEATH the same to such of my children as shall

3

Am

1
be living at my death if more than one in equal shares

(b) I EXPRESS the wish (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife or other the person or persons who may become entitled to my personal chattels upon my death shall give to whoever shall be the holder of the title of the Earl of Birkenhead at the date of my death the gold cigar case which was given to me by the First Earl of Birkenhead

(c) WHEREAS I have from time to time given to my said Wife many pictures painted by myself and more of such pictures are included among my personal chattels bequeathed to her as aforesaid NOW I REQUEST my said Wife to feel no reluctance or hesitation in selling any of the said pictures either with or without copyright therein or in any part thereof at any time or times when she may find it convenient or desirable to do so

10. WHEREAS arrangements have been made whereby my Chartwell Estate including Chartwell Manor House has been transferred to the National Trust and it is my hope and intention to select during my lifetime such furniture pictures books ceremonial documents and other objects of national or historic interest now belonging to me as I shall consider suitable for retention at Chartwell Manor House for museum purposes and to make a list of the objects so selected A N D WHEREAS it is also my intention to select certain other of my effects as I shall consider suitable to be enjoyed by my son and daughters respectively and their respective descendants as heirlooms as from the date of death of the survivor of myself and my Wife and to make lists thereof as aforesaid NOW I HEREBY REQUEST my said Wife or other the person or persons who may

become entitled to the said effects upon my death (but without creating any trust or imposing any legal obligation upon my said Wife or such other person or persons as aforesaid) that she or they will give effect to any memorandum written or signed by me in regard to any such effects and left with my papers at my death and will after my death hand over to the National Trust or other public body in whom my Chartwell Estate may then be vested as aforesaid any articles so selected by me for retention at Chartwell as aforesaid and also that my said Wife will if she shall survive me arrange for the handing over upon her death to my said son and daughters of any articles so selected by me as being suitable for retention by them as heirlooms as aforesaid A N D I REQUEST my said son and daughters (but without creating any trust or imposing any legal obligation upon them) that they will settle or dispose of any such articles so handed to them as aforesaid in such a way as to secure their devolution upon their descendants as heirlooms and that if either of my said daughters shall die without leaving issue any heirlooms in her possession at the date of her death shall be handed to my son Randolph or to his descendants to be retained by him or them as heirlooms And in the event of my dying before I shall have made or completed any such selection of my effects as aforesaid then I REQUEST my said Wife or other the person or persons who may become entitled to the said effects upon my death (but without creating any trust or imposing any legal obligation upon my said Wife or such other person or persons as aforesaid) to make or complete such selection as aforesaid as she or they may in their absolute discretion think fit to the intent that any such selection so made or completed shall be regarded in all respects as if it had been made or completed by me in my lifetime

5

hm

~~#~~
1
Pecuniary legacies

11. (a) I GIVE the following pecuniary legacies:-

To Anthony Montague Browne Five thousand pounds

To Anthony Forbes Moir Two thousand pounds

To Doreen Pugh Six hundred and fifty pounds

To Catherine Snelling Four hundred pounds

To Elizabeth Gilliatt Four hundred pounds

To Roy Howells Two hundred and fifty pounds

To Nina Sturdee Two hundred pounds

To Lettice Shillingford Two hundred pounds

(b) I GIVE to my said Wife or if she shall have died

in my lifetime then to my Trustees the sum of Four thousand pounds with the request (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my said Wife or my Trustees (as the case may be) shall distribute the same amongst my employees at the time of my death (other than those mentioned in sub-clause (a) of this Clause) in such shares as my said Wife or my Trustees shall in her or their absolute discretion determine BUT I EXPRESS THE WISH (but without creating any trust or imposing any legal obligation) that my garden assistant Kurn shall receive One hundred pounds

Annuity

12. (a) I GIVE to Grace Hamblin free of all duties an annuity of Five hundred pounds during her life to be paid by equal quarterly payments the first whereof shall be made three calendar months after my death

(b) I AUTHORISE my Trustees at their discretion either to purchase out of my residuary estate the said annuity from an Insurance Office of repute or to provide for the payment of the said annuity by setting apart and appropriating in respect thereof such part or parts of my residuary estate as shall in their opinion be sufficient by the income thereof to pay such annuity and I DECLARE that when such appropriation shall have been made the said annuity shall be wholly charged on the investments

/

so appropriated (hereinafter referred to as "the annuity fund") in exoneration of the rest of my estate but that the capital of the annuity fund may be resorted to in case at any time the income thereof is insufficient to pay the said annuity and I FURTHER DECLARE that on the cesser of the said annuity the annuity fund shall revert to and form part of my residuary estate and that any surplus income arising from the annuity fund shall be applied as income of my residuary estate

Gift of part of Stud

13. I GIVE to my son-in-law The Right Honourable Arthur Christopher John Soames P.C., C.B.E., M.P. such of my brood mares followers and fillies as he shall select not exceeding three in number nor seven thousand five hundred pounds in total value such value to be that which shall be agreed with The Commissioners of Inland Revenue as the value thereof for estate duty purposes following my death

Option in respect of remainder of Stud

14. (a) I DIRECT that my Trustees shall as soon as conveniently may be after my death give in writing to my said son-in-law the option of purchasing at a value which shall be agreed with The Commissioners of Inland Revenue as the value thereof for estate duty purposes following my death (hereinafter referred to as "the probate value") all or any of

(i) my racehorses stallions broodmares followers and fillies excluding those which shall have been selected by my said son-in-law pursuant to Clause 13 hereof

(ii) my freehold Farm and lands known as New Chapel Stud Lingfield in the County of Surrey and the farming machines implements utensils and dead stock therein or belonging thereto

(iii) my freehold cottage known as 23 Bakers Lane Lingfield aforesaid

ag mg

1

(all of which are hereinafter collectively referred to as "my Stud")

(b) I DECLARE that my said son-in-law shall within two months after having been informed by my Trustees of the probate value of the constituents of my Stud notify them in writing whether and to what extent he wishes to exercise the said option

(c) In so far as my said son-in-law shall exercise the said option the purchase price shall be paid by him to my Trustees within one month after the date on which the said option shall have been exercised provided that my Trustees shall by that time have tendered to him a Conveyance of so much of the real estate included in my Stud as he shall have opted to purchase

(d) In the event of my said son-in-law exercising the said option he shall pay to my Trustees in addition to the said purchase price a sum equivalent to the upkeep of such of my Stud (less any receipts attributable thereto) as he shall purchase such sum in the case of dispute to be determined by an Accountant to be appointed by my Trustees

(e) If my said son-in-law shall not exercise the said option in whole or in part in accordance with the foregoing conditions my Trustees shall sell my Stud or so much thereof in respect of which such option shall not have been exercised and the proceeds of such sale shall fall into and form part of my residuary estate

Trusts of
Residue

15. I DEVISE AND BEQUEATH all my real and the residue of my personal estate and effects whatsoever and wheresoever not hereinbefore or by any Codicil which I may make hereto specifically devised or

8

1

bequeathed to my Trustees upon trust to sell call
in and convert the same into money with power to
postpone the sale calling in and conversion thereof
so long as they shall in their absolute discretion
think fit without being liable for loss My Trustees
shall hold the net proceeds of the said sale and
conversion and my ready money upon trust to pay there-
out all my just debts and funeral and testamentary
expenses and all estate duty payable at my death in
respect either of my real or personal estate and all
legacies bequeathed by this my Will or any Codicil
hereto (which are to be paid free of all death duties
whether leviable under the law of Great Britain or of
any other Country or place) and shall hold the residue
after such payment (hereinafter called "my residuary
estate") upon the following further trusts

Further
Trusts of
residue

16. (a) MY TRUSTEES shall divide my residuary
estate into three equal shares and shall hold one of
such shares in trust for my said Wife absolutely and
shall hold the remaining two shares in trust for such
of my children as shall be living at my death and if
more than one in equal shares PROVIDED THAT if my said
Wife shall have died in my lifetime then the one-third
share hereinbefore directed to be held in trust for her
shall accrue and be added to the remaining two-third
shares and shall be held in trust accordingly

(b) IF any of my children shall die in my
lifetime leaving issue living at my death such issue
if and when they attain the age of Twenty-one years
or marry under that age shall take and if more than
one in equal shares per stirpes the share of my
residuary estate (including any accretion thereto)
which such deceased child of mine would have taken
had he or she survived me

9 *Amc*

If Lady Churchill shall not survive for thirty days Will to be construed as if she had predeceased Sir Winston Churchill

Investment clause

Power to Trustees to appropriate

17. IF my said Wife shall not be proved to have survived me for a period of thirty days (but not otherwise) this my Will shall be construed and take effect as if she had died in my lifetime

18. ANY money liable to be invested under this my Will may be invested in any investments of whatsoever nature and wheresoever (including the purchase of any rights interests or property whether movable or immovable also including a dwellinghouse and grounds in connection therewith for use as a residence by any beneficiary hereunder and the cost of any improvements thereto and further including the lending or deposit of money on any personal or other security and upon any terms) as freely as if my Trustees were absolutely and beneficially entitled to the money concerned And they shall have the like unrestricted power of changing investments from time to time And Section 32 of the Law of Property Act 1925 (or corresponding provisions in the case of immovable property situate elsewhere than in England or Wales) shall apply to any immovable property to be purchased by my Trustees and they shall have in respect thereof all the powers of disposition leasing management repair building development equipment furnishing and improvement (and all other powers) of an absolute beneficial owner (including in particular full powers to stock farms and to carry on equip and finance any farming or other business in any part of the World) and may in that behalf make any outlay out of the income or capital of my residuary estate

19. MY Trustees may allot appropriate partition or apportion any investments moneys or other property forming part of my estate or subject to the trusts of

#

this my Will in or towards satisfaction of any share or interest (whether settled or not) in any part of my estate or the income thereof in such manner as my Trustees shall in their absolute discretion (without the necessity of obtaining any consent) consider just according to the respective rights of the persons interested

General wide indemnity to Trustees

20. IN the professed execution of the trusts and powers of this my Will or of any statutory powers an executor or trustee shall not be liable for any loss to any property from time to time subject to the limitations or trusts hereof arising by reason of any improper investment made in good faith or for the negligence or fraud of any agent employed by any of them although the employment of such agent was not strictly necessary or expedient or by reason of any mistake or omission made in good faith by an executor or trustee or by reason of any other matter or thing except wilful and individual fraud or wrong doing on the part of the executor or trustee who is sought to be made liable

Power to employ Agents etcetera

21. ANY Executor or Trustee in the administration of my Estate or the conduct of the Trust business may instead of acting personally employ and pay an Agent whether being a Solicitor or any other person to transact all business and do all acts required to be done in the administration or trust including the receipt and payment of money and any Executor or Trustee who may be engaged in any profession or business shall be entitled to charge and be paid all usual professional or proper charges for business transacted time expended or acts done by him or any partner of his in connection with such administration or execution including business and acts which an

// *lms*

Executor or Trustee not being in any profession or
business could have done personally

Interpretation 22. IN this my Will where the context admits
the expression "my Trustees" shall include the
Trustees or Trustee for the time being hereof

Marginal Notes 23. THE notes in the margin hereof are for
convenience of reference only and shall not affect
the construction hereof

I N W I T N E S S whereof I have hereunto set
my hand to this my last Will contained in this and
the eleven preceding sheets of paper this

Twentieth day of *October* One thousand nine
hundred and sixty-one

SIGNED by the said The Right
Honourable Sir Winston Leonard
Spencer Churchill as and for
his last Will and Testament
in the presence of us both
being present at the same
time who at his request in
his presence and in the
presence of each other have
hereunto subscribed our names
as witnesses:-

*Winston Leonard Spencer
Churchill*

*Arthur James
70 Pall Mall
London, S.W. 1
Charles James*

*Alan M. Sellar
70 Pall Mall
London, S.W. 1.*

Spindler